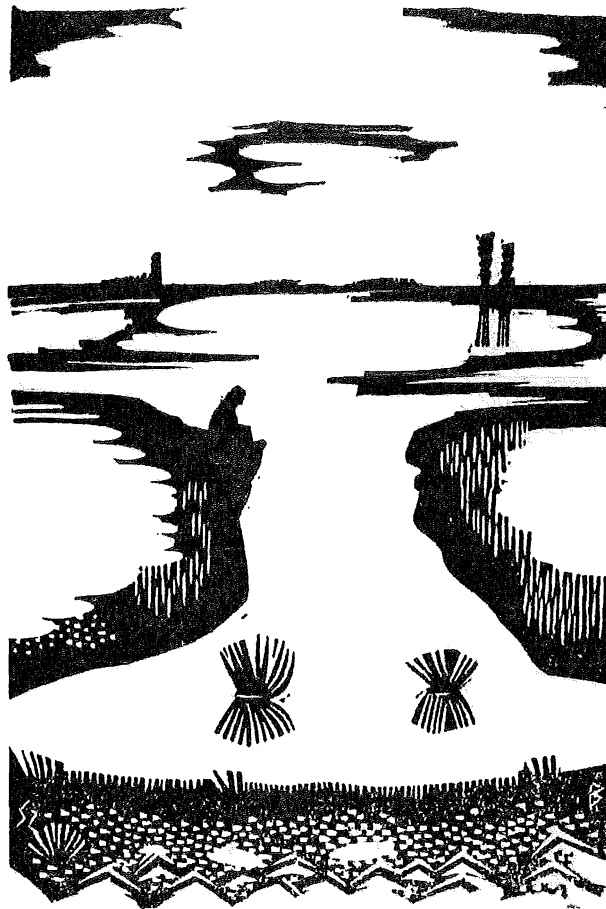

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenharmadik évfolyam
2002. június

6

Tartalom

Tanulmány

Hogyan prédikáljunk az Újszövetség igéi alapján? Herczeg Pál: Pál apostol gyülekezeti levelei.	255
--	-----

Tanulószoza

Lukács Olga: Az áldás elfogadására készülve. Zsoltárok 128	262
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Kiss Csaba: A hálátlan Izráel. Jeremiás 2,1–13	265
Sikó Levente Róbert: „Vigyázzatok a ti lelketekre...” Jeremiás 17,19–27	268
Székely András: A drága kincs. 2Timóteus 1,14	271
Székely Zoltán: Hálaadó istentiszteletre. Nehémiás 12,27–43	273

Tanévzáró istentiszteletre

Soós József: Vigadozással aratni. 1Korinthus 13,1	275
---	-----

Lectio continua

Fazakas Sándor: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben. Máté 6,9.....	277
Szenteltessék meg a Te neved. Máté 6,9.....	279
Jöjjön el a Te országod. Máté 6,10	282
Legyen meg a Te akaratod. Máté 6,10	285
A mi mindennapi kenyerünket... Máté 6,11	288

A Genezáret partján

Pap Géza: Tartassanak imádságok! 1Timóteus 2,1–2.	291
--	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliórára:

Móra László Tibor: Igaz és hamis áldozat. Apostolok Cselekedetei 4,32–5,11	296
--	-----

Rádioprédikáció:

Imre István Zoltán: Megnyilatkozott szemek. 2Királyok 6,8–17	298
--	-----

Esketési igehirdetés:

Balogh Sándor: Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt. Zsoltárok 118,24–26.....	299
---	-----

Temetési igehirdetés:

Antal István: Elfeledkeztem a jóról... Jeremiás siralmai 3,17–18.....	300
---	-----

Ötvös József: „Te is galileai vagy?” János 7,50–52	301
--	-----

A borítólapon Gy. Szabó Béla metszete

Hátlapon

Wass Albert: *Hontalanság hitvallása*

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Miskolcújszilasi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254–4458

Tanulmány

Hogyan prédikáljunk az Újszövetség igéi alapján

Herczeg Pál

Pál apostol gyülekezeti levelei

Minden gyülekezeti levélnek megvan a maga történelmi helyzetéből és háttéréből adódó sajátos mondanivalója és szempontja. Tartalmi gazdagság és különbözőség, kifejezőmódbeli nagy eltérések éppúgy jellemzőek a levelekre, mint állandóan visszatérő kérdések és szinte szó szerint ugyanúgy fogalmazott részek.

A levelek tartalmi gazdagságában állandóan visszatér az *ember megigazulásának* kérdése. Bár nem minden levélben egyforma súllyal, és mindegyikben más szempontok szerint kerül elő, mégis *erre a gondolatra* szeretnénk *építeni* és csoportosítani mondanivalónkat.

Hármas felosztásban szólunk: a megváltás-megigazítást *előkészítő* isteni akaratról és cselekvésről, azután a megváltás-megigazítás *megtörténtéről*, végül a megtörtént megigazítás *érvényesítéséről*. Az előkészítés Krisztus megjelenéséig tart. Krisztustól tulajdonképpen már nincsenek korszakok. Benne az eszkaton volt jelen, tört be a világba. A parúzia tulajdonképpen ennek az eszkatologikus kornak a teljessé válása. Minden lényeges és döntő esemény megtörtént Krisztusban. A jelen és a jövő centruma is a Krisztus-eseményben van.

Az ember megigazításának előkészítése

Az előkészítő szakaszban az ószövetségre esik a fő hangsúly, az Ószövetségen belül pedig mindenképpent a Törvényre, illetve a Törvény és az ígélet feszültségére. Az ember megigazulásáról elmondottak jó részét a Törvény problémája tölti ki.

A Törvény Pálnál *történelmi esemény*. Nemcsak a tartalma a fontos, hanem a „történe” is. Éppen ezért, mert a Törvény történelmi, *van kezdete, és van telos-a*, ami egyszerre jelenti *végét és célját*.

Ígélet vezeti be a Törvényt – és az apostol nyomatékosan kiemeli: az ígélet volt előbb! Az ígélet a nagyobb, az vonatkozik a jövőre, az folytatódik az evangéliumban, Krisztusban. Isten ígéletét és szándékát a Törvény közjátéka nem változtatta meg.

Mit tud akkor az apostol elmondani a Törvényről? Egyrészt a Törvény szerepét és nagyságát. Amíg nem volt Törvény, az ember nem adott számot bűnéről (Róm 7,7–11). A Törvény szembesíti az embert bűnével, felébreszti benne a vágyat megváltása, megigazítása után. Ugyanezzel azonban ráébreszti a maga menthetetlen voltára is, a cselekedetéből való megigazulás „lehetetlen lehetőségére” (Gal 3,10–13).

Másrészt a Törvény Krisztus felől nézve már túlhaladottá vált. Miután betöltötte szerepét, elérkezett *telos*-ához az a szolgálat, melyet a Törvény folytatott. Érdekes a *paidagogos*-fogalom. Tulajdonképpen negatív értelme lenne (kiskorú gyermek vezetgetése), és mégis, Krisztus felől pozitív fény esik rá: Krisztushoz vezetett. A Törvény általi megigazulás keserűségén, szenvedésén, csödjén át a teloshoz, Krisztushoz, Isten igazságához és megigazításához.

Mit mondunk mi a törvényről? A Törvény a *saját igazság* eszköze. Az embert a saját sorsához, saját bűnéhez és saját halálához köti. Minél jobban a saját sorsához van kötve, annál jobban belekeveredik a bűn valóságába (Róm 7,10–13). Hiába volt az ember buzgósága, mert amíg ilyen buzgóság volt benne, nem tudott *eszkatologikus életet* és megváltást szerezni (Róm 1,17). A saját igazság keresésének ideje lejárt. Szükséges volt a Törvény, Istentől rendelt vezető volt, de az ígéretbeli élet nem volt benne és soha nincsen benne.

Még két megjegyzés az „előkészítő” szakasszal kapcsolatban:

a. Ószövetségi idézetek és történetek a levelekben.

Általában a megszokott terminus technikussal vezeti be az apostol („meg van írva”, Róm 1,17; 2,24; 3,10 stb.), ennek ellenére többféleképpen idéz – általában a LXX alapján: szó szerint, tartalom szerint, és van teljesen szabad variáció is.

Az ószövetségi idézetek és történetek felhasználásában is többféle módszert használ az apostol. Néhány jellemzés:

– *Allegorikus* felhasználás. Jenemző példája a Gal 4. Bár „történelmi” módszer, számkra ez az út a legkevésbé járható.

– *Analogikus* felhasználás. Pl. a Róm 4. Isten akkori tettei folytatódnak változatlanul a jelenben. Az ilyen részek azt dokumentálják, hogy Isten eme kijelentésében, rendelkezésében nincs változás.

– *Tipologikus* felhasználás. Pl. 1Kor 10. Sajátos kapcsolat van a „típus” és a jelen eseményei között. Nem egyszerű folyamatosság, mint az analógiánál. A típusban meghatározódik a jövő, de legtöbbször a már megtörtént jövő felől esik fény a múltra. Nem a típusból lehet egyenesen következtetni a jelenre és a jövőre, hanem a jelenből értjük meg a múltbeli események meghatározó szerepét. Tipológiai módon szól az apostol például Isten ószövetségi ígéretei alapján távlatunkról, reménységünkéről (Gal 3,8.11), a bűn elterjedéséről (Róm 5,12), a pogányok elhívásáról és Izráellel való viszonyáról (Róm 9–11), a sákramentumokról (Kol 2) és az eszkatologikus eseményekről (1Kor 15).

Tehát: *más az analogikus és más a tipologikus értelmezés*. Az utóbbi módján pl. Krisztus felől értjük meg, mi történt Ádámban, a jövő felől esik a fény a jelenre. Ezek a részek Istennek eleve elhatározott és a múltban már (bár némileg rejtetten) elkezdett cselekvését dokumentálják.

b. Az Ádám–Krisztus szembeállításban nem csupán az általunk ismert „genezisbeli” Ádám játszik szerepet, hanem sejtünk mögötte egy *gnosztikus Ádám-spekuláció elleni harcot*. Az apostol erre válaszol: Ádám nem hős, ezért emeli ki olyan nyomatékosan Ádámban a földi, bűnös, halandó vonást – és marad háttérben az Isten képe teremtett-ség.

Ádám kulcsfigura. Paradigma és modell minden ember számára. „Előképe az eljövendőnek” (Róm 5,14c). Rávetíti árnyékát az utána jövő nemzedékekre – ebben még több is a szerepe, mint a modellé.

Egy ember által jött be a bűn – nincs más magyarázat és nincs magyarázkodás. A Geneziséből Ádám a kulcsfigura, Pál nem említi Évát és a kígyót. Nincs felmentés az ember számára.

A gnózis még adna felmentést: az ember tragikusan foglya az anyagnak. Az Ószövetség és a zsidó apokaliptika azonban nem menti fel az embert. Ahogy az ember a mózesi törvényben konfrontálódik a bűnnel, kiderül: minden ember maga is kihívja maga ellen a büntetést. Ádám szerepe nemcsak egy történelmi szerep. Báruch apokaliptikája már ezt is kimondja: „mindnyájan a magunk számára Ádámmá lettünk”.

Ádám azt jelenti, hogy a történelemben előforduló ember mindig mint bűnös fordult elő. Mi az embert másként már nem ismerjük. Magunkat sem. „Ádámban tudjuk magunkat

mindnyájan megismerni.” (Eichholz: *Die Theologie des Paulus im Umriss*. Neukirchner Verlag 1972. 186.)

Az Ádám–Krisztus összehasonlítás nem egyszerűen matematikai, hogy ami Ádám-ban negatív, az Krisztusban pozitív előjelű. „Még inkább...” figyelmeztet a Róm 5,10. Ádám a kérdés, Krisztus a felelet, idézi Eichholz P. Brunnert. Ádám a rebellis, Krisztus az engedelmes.

Az ember Ádám-egzisztenciája (v. Ádám-ban gyökerező egzisztenciája) Krisztusban túlhaladott. Krisztus a „végső ember”, kinek képét hordani fogjuk (1Kor 15).

A páli gondolatkör így zárul: Ádám nemcsak „ősatya”, hanem „ősember” is, aki az egész emberiséget reprezentálja. Ádám-ban a halállal kerültünk kapcsolatba, most pedig Krisztusban vagyunk, az Ő hatóterületén, védelmén belül. Ahogy „Ádám-ban” létünket a bűneset határozta meg, úgy „Krisztusban” meghatározza létünket Krisztus igazsága. „Ahogy egynek a vétke lett minden ember számára kárhózzátá, úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává.” (Róm 5,18)

A megváltás, az ember megigazításának megtörténte

A Krisztus-eseményből az apostol leveleiben Jézus életének és tanításának részletei nem jutnak szerephez. A Krisztus-esemény három pontjához fűzve igyekszik minden lényegeset elmondani, és ezek állandó részei leveleinek. Először tehát a Krisztus-esemény apostoli hirdetéséről, majd ennek az eseménynek további jelentőségéről szólnunk.

A. A Krisztus-esemény apostoli magyarázata.

1. *Krisztus eljövetele.* Egy ellentéttel kezdjük a szemléltetést. Jánosnál a testtételre esik nagy hangsúly, és a kozmoszt (a kozmosz Jánosnál az istenellenessé vált világ!) szerető Isten akarására. Pálnál Krisztus megjelenésének másik két döntő mozzanata lesz hangsúlyos: a) Isten teljességének, a Törvény telosának, a kozmosz Urának *egy emberben* való megjelenése; b) másrészt ennek a megjelenésnek végtelen *alázata*. „Törvénynek alávetve” (Gal 4,4) „bűnné tette” (2Kor 5,21), „szolgai formát vett fel” (Fil 2,7). Isten fénye, hatalma, akarata, munkája stb. – *teljessége* (plérómája!) Krisztusban jelent meg, az ember Krisztus Jézusban.

2. *Jézus Krisztus halála.* Két fő mozzanat fejeződik ki vele kapcsolatban: az engesztelő áldozat, és a mi sorsunkat is magában rejtő kozmikus esemény, Krisztus halála bizonyos fokig analogikus jelentésű is (elszülött, első zsenge), de sokkal inkább tipológikus értelmű. Benne meghatározódik a mi sorsunk és a kozmosz sorsa is (l. előbb a tipológiai értelmezésnél).

3. *Jézus Krisztus feltámadása.* (Ebbe értsük bele a Krisztus-esemény következő lépését, a mennybemenetelt, az Isten dicsőségébe való visszahelyezést is.) Itt is mindenkéftel a tipológiai értelmezés a döntő Pál számára. Ez az esemény is magában hordozza az ember és a kozmosz új meghatározását.

A ma használatos kontinuitás–diszkontinuitás fogalmakat használva így fogalmazhatunk: Pál feltétlenül a kontinuitást tanítja, de így: „Ádám” után nem „Ádám utódai” határozzák meg a világot, hanem a „második Ádám”. A teremtett világban a bűneset után nem a teremtés renoválódik, hanem „új teremtés” jön. Nem az őembert renoválja Isten, hanem új embert hoz létre.

Mit jelent Krisztus megjelenése, halála és feltámadása az ember megigazulása számára? Az egész páli gondolatsort jellemzi: *megtörtént!* Krisztusban *jelen van!* Jelen van az eszkaton, az eszkatológikus élet, az eszkaton ereje. Megtörtént Isten megbékélése az

emberrel (2Kor 5,18). Amit a kegyes zsidó a Törvény óta remél és kér – az megtörtént Krisztusban.

B. Krisztusban megjelent Isten *igazsága* (dikaiosüné) és azonnal az embernek ajándékozott. (Az igazság Pálnál az ószövetségi „caddiq”, tehát relációs fogalom.) Az igazság Isten viszonyulása az emberhez. A megjelent isteni igazság a Törvény végét jelenti. Az ember többé nem cselekvő, hanem hívő (a hit az ember viszonyulása Istenhez). Isten igazsága így szabaddá tette az embert a Törvénytől. Eddig a Törvény alatt élt (sub lege), mostantól Krisztusban a Törvényben, a Törvénnyel (cum lege).

A kereszten Isten eltörölte az *adóslevelet* (Kol 2,14). „A kereszten a deus coram homine az embert mint homo coram deo-t igaznak jelenti ki.” (Jüngel)

C. Krisztus megjelenéséhez kötött a *Krisztus-test*, az egyház megjelenése is. Az egyház mérhetetlen méltóságot hordoz: ahogy Krisztusban jelen van Isten teljessége (Kol 1,19), úgy az egyház hordozza Krisztus teljességét (Ef 1,23). A „Krisztus teste” kifejezésben gazdag tartalom van: kifejeződik az egyház alárendeltsége a Főnek, kifejeződik az is, hogy a Fő növeli-növeszti a testet, hogy a test méltó legyen a Főhöz, kifejeződik benne az egyház egysége is.

Fontos megjegyezni azonban, hogy az egyház *kettős értelmet* hordoz: *hely* és *test* (organizmus). Krisztusban vagyunk (hely) – ezzel állnak összefüggésben a sákramentumok. Krisztussal vagyunk (organizmus) – ezzel állnak összefüggésben a karizmák.

Kiegészítésként még a C. ponthoz:

A „*Krisztusban*” kifejezés értelme az előzőekkel összehasonlítva: Ádámban, bűnben, Törvény alatt, így hangzott az ember meghatározottsága Krisztus előtt. Most pedig Krisztusban: az Ő hatalma alatt, az Ő erőterében, az Ő engesztelő áldozatától és igazságától meghatározva, hozzá kötve organikus egységben.

A *karizmák*. A hellenizmusból is ismert kifejezés és gyakorlat. A pogány isteneknek is volt hatalma és voltak karizmáik. Ott azonban a karizma a theios anthropos (isteni férfiú – Simon mágus, thianai Apollós) képessége, kiváltsága.

Az egyházban jelen van Krisztus teljessége, a Lélek ereje, ebből következik a karizma jelenléte. A test tagja részese a testen keresztül a Fő erejében. Nincsenek passzív tagok.

A nagy különbség, hogy a hellénista karizma kiváltságosok képessége, kiváltságos voltak bizonyítéka, a konkurencia legyőzésére szolgál, nincs mögötte közösség és szolgálat. A keresztyén karizma, a Krisztus-test tagságának velejárója, adomány, a Fő adománya egy közösségen belül – szolgálatra (ezért is nem az eksztatikus adomány a fontos!).

D. Krisztus megjelenése a *kozmosz* számára is döntő jelentőségű (Ef 1,20–22). A kozmosznak is feje Krisztus (Kol 1,16). Ebből is tegyünk egy kitérőt a „*hatalmak*” kérdésére:

Pál hol kétszintes, hol háromszintes világméretet használ. Az efezusi és kolosszéi levélben pl. kétszinteset: a „hatalmak”, a Sátán is, a menny alsóbb régióiban vannak. Krisztus, mint a kozmosz feje, hatalmat nyert felettük. Megsemmisítette őket, *még nem objektív-empirikusan, hanem egzisztenciálisan*. Ez a hit fejeződik ki az apostol himnikus szavaiban: Róm 8; Ef 6; Kol 3.

Jézus Krisztus személyéről, munkájáról úgy prédikálunk, mint Akiben az előző időszak telosa érkezett el, az egész üdvtörténet középpontja, akiben jelen van az eszkaton. Minden lényeges megtörtént, a fundamentum a helyén van. És ahogy Róla prédikálunk, felsejlik az ember képe is. Az ember a kozmosz része, neki is feje Krisztus. A Krisztus-test tagja, az üdvtörténet részese, a Fővel organikus egységben él. Reménység alatt él az ember, és ez a reménység a már megtörténtekre épül.

Az emberről nem szólhatunk önmagában. Krisztus előtt úgy jellemezhetjük, mint aki bár ígéret alatt, de a Törvény és saját bűne, tehetetlensége által meghatározva feszültségben élt. Most pedig úgy jellemezhetjük, mint akiért minden megtörtént Krisztusban, mint akinek múltját, jelenét és jövőjét nem tudjuk másként megfogalmazni, mint Krisztustól kiindulva. Ott kezdődik a múltja, amit Krisztus tett, arra épül a jelene és az lesz a jövője.

Az ember megigazításának érvényesítése

Két oldalát kell elmondani ennek a folyamatnak: ahogy Isten érvényesíti az emberen, és ahogy az emberben gyökeret ver, érvényesül, uralomra jut és gyümölcsöt terem megigazításának ténye.

A. Isten úgy érvényesíti, hogy amint az ígéret megtörtént, beteljesedett, úgy folyamatosan továbbra is megtörténik és beteljesedik.

Egyrészt Isten akaratát hirdeti az ígéret Ábrahámnak. A Törvény közjátéka után ezt *az ígéretet folytatja a Krisztus-esemény és a róla szóló evangélium*. Az első ígérettől kezdve ez az ígéret érvényes és változatlan. Ami ígéret és reménység volt, a Krisztus-eseményben beteljesedéssé lett. A történelmi folyamatban pedig benne van a mindenkori ember sorsa és sorsának folyamatossága is. A Róm 8 mutatja a legjobban az összefüggő láncszemeket a történelemben és az egyén sorsában.

(Vigyázzunk: a predestináció-tan az *Institúcióban* nem erre, hanem sokkal inkább a Róm 9-re, Isten szabad kegyelmére és választására épül.) Másrészt Isten változatlan akaratát jelenti a *Krisztus-test léte* is. A test a Főhöz tartozik, a test minden tagja a Főtől kapja a parancsot, az erőt, a programot, a növekedést, hogy a Főhöz méltó életet éljen. Nemcsak Krisztusban vagyunk, bár már helyileg ez is meghatároz bennünket, hanem Krisztussal vagyunk, vele organikus egységben. Aki testének tagja, az többé nem a maga életét éli.

B. Hogyan érvényesül az emberben?

Az ember megigazulásáról szóló kijelentés: *tény!* (és nem „kívánság”!) Isten a nem létezőt létrehívja, Ábrahámot igaznak fogadja el (Gal 3), így Isten előtt az ember valóban megigazult, szent és a Krisztus-test tagja. Csakhogy az ember, akit Isten elhívott, s akiben az új lét új erőket fel is szabadított, nem felel még még mindenben ennek az új helyzetnek. „Isten szentjeinek telepítése a földön. Hallatlanul új és kényelmetlen helyzet” (Stange). A gyülekezeti levelekben éppen ezért állandóan a „*már igen és még nem*” feszültségével találkozunk. Az ember Krisztusban van, de még a test az élettere (l. később), eszkatologikus lelket kapott és még ebben a testben él.

Éppen ezért a páli *etikának* szüntelenül ismétlődő alaphelyzete: *indicativusból imperativus*. Ennek a megfogalmazásai azonban különbözőek. Róm 6: keresztesítés – meghalás a bűnnek, aki él, az Istennek él. Róm 13,12: „az éjszaka múlik, a nappal pedig már egészen közel van. Tegyük le tehát a sötétség cselekedeteit...” (1Kor 2). Isten Lelke és a nem lelki ember kontrasztja stb. Különböző kifejezések szólnak róla: elhivatáshoz méltó járás, gyümölcsstermés.

Ide kívánczik ismét az *ember cselekedeteinek* a kérdése. A reformációkor már kifejeződött hitünk: az ember cselekedeteinek a motivációja és háttere Isten cselekedete és megigazítása. Nem az ember buzgósága, képessége, akarata az, hanem az isteni kegyelemre és elhívásra adott válasz. Egykor a Törvény alatt az ember, az egyén, a kétségbeesett helyzetben levő teremtmény cselekedett, hogy eljusson az ígéretekig, és hiába-

való volt az igyekezete. Most a Krisztus-test tagja, a megigazított ember cselekszik – a Krisztus-test belső törvényeinek megfelelően.

Ennek ellenére többször felvetődik a levelekben a *judaizmus-törvényeskedés* kérdése. Ezeknek az embereknek Krisztus nem úgy a Törvény vége és az üdvtörténet központja, mint az apostolnak. Félreértve a Törvény történelmi szerepét, minden emberrel végig kívánják járni ezt az utat, melyet Izráel megjárt, így juttatni el Krisztusig. Teljes lehetetlenség ez, Izráel sem jutott el Krisztusig – Krisztus jött el Izráelhez. Nem veszi tudomásul ez a nézet a Krisztus-esemény *embert (már) meghatározó* voltát, sem az eszközt *jelenné* válását. Nem tud a Krisztus-testről és arról, hogy az ember annak tagja. A Törvény mint pedagógus történelmileg lezárt szerep. A Krisztus-test törvénye az organizmus belső rendjének törvénye, nem pedig újra az ember önmegváltásának és önmegigazításának eszköze.

Ide kívánczik egy fontos részlet a páli levelek *antropológiai fogalmairól*. Előzetes megjegyzésül: az apostol hol dichotomikus, hol trichotomikus módon szól az emberről. Nincs szigorúan következetes szóhasználat sem. Ezeknek a fogalmaknak pontos mai megfelelőiről sem beszélhetünk. Mai fogalmakkal azonosítani őket súlyos félreértésekhez vezethet.

Szóma. Alapvető értelmezés: az ember szóma (nem pedig: az embernek szómája van!). Nem „testem van”, hanem „test vagyok”, „testben vagyok”. Ennek a fogalomnak nincsen pontos ószövetségi megfelelője sem. (Két megjegyzés: mindenesetre Isten a szómával áll kapcsolatban, nem a „lélekkel”. És: a feltámadásnál a szóma szerepel.)

A szóma kaphat negatív értékelést is (1Kor 9,27), de egészen nagy távlatokat is: új teremtként új élet támad a szóma számára (Róm 8,10).

A *szóma tehát az ember*, aki elbukhat és aki ténylegesen el is bukott, de akinek Krisztusban új távlatra nyílt.

Szarx. Szoktuk az ószövetségi „bászár”-ral párhuzamba állítani, bár annál több a jelentése.

Alapvető jelentése: az emberben az, *ami a természeti, tapasztalati, látható szférához tartozik*. A sarx tehát önmagában nem gonosz, hiszen a teremtettséghez tartozik. Ugyanakkor ez lép kapcsolatba a külvilággal, környezettel, bűnnel. Ez veszi át a „környezet” hatásait.

A sarx és a szóma kapcsolata nagyon jelentős; *a szómát uralhatja a sarx, de fel is lehet szabadítani uralma alól*. „Ti azonban nem test szerint éltek...” (Róm 8,9). Más szavakkal: nem mindegy, hogy „testben” élni élettér vagy életnorma!

Psziché. Nem a hellenista „halhatatlan lélekkel” azonos, sokkal inkább az ószövetségi „nefes” a megfelelője: a test „elevenége”. A psziché a földi léthez (és a sarxhoz) tartozik, a halála végét jelenti. Sokszor szerepel a psziché is úgy, mint ami a környezet hatásait veszi át. Igazi jelentése a pneumával való szembeállításban domborodik ki, főleg a jelzős szerkezetekben: pszichikus ember és pneumatikus ember. Így történhet, hogy az 1Kor 15,45-ben a Genézis pozitív tartalmú kijelentése már bizonyos értelemben negatív jelentést kap.

Pneuma. Itt csak antropológiai jelentését említtem, hiszen jelenti Isten Lelkét is (akárcsak az ószövetségi „ruach”).

A pneuma *nem az ember metafizikus alkotórésze*. Az „eleven én”, aki dönt, akinek érzései vannak. Annak megfogalmazására szolgál, hogy az ember kapcsolatban áll Istennel, ti. a sarx és psziché az anyagi, látható világ hatásait veszi át, a pneuma a nem láthatót. „Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől való Lelket...” (1Kor 2,12.14). A pneumatikus ember az, aki a maga végső meghatározottságát Isten Lelkétől kapja.

Szolgáljanak ezek segítségül a testi, pszichikus és pneumatikus ember fogalmának tisztázására és az igehirdetés segítésére.

Az apostol szemléletéből következik, hogy miután Krisztusban minden lényeges megtörtént, Krisztus visszajövele sem hoz lényegesen újat, csupán nyilvánvalóvá lesz az, ami eddig rejtett volt, illetve a céljához, végéhez (telosához) érkezik az, ami most még csak az efelé tartó úton van. Krisztus visszajövele fogja most már objektív-empirikusan is megsemmisíteni a hatalmakat, köztük az örök halált. Isten újjáteremtő munkája akkor fejeződik be a kozmosz, az egyház (és Izráel) és az egyén létében.

A parúziához tartozó két eseményről még bővebben szólva:

1. *A feltámadás.* A két korinthusi levél különböző háttéréből és összefüggéséből következően a feltámadás-hit más-más oldala lesz hangsúlyosabb. Az 1. levélben az Ádám–Krisztus párhuzam és kontraszt adja a színt. A feltámadás Isten szabad tette, a második Ádámmal kezdődő új teremtés kinyilvánítása. A gyülekezet reménységét Istennek szabad, teremtéshez hasonló, csodálatos tette adja. Nem a folyamatosság a döntő szempont, bár ez is benne van az 1Kor 15 gondolataiban. A 2. levélben a korai gnosztikus dualizmus a háttér. A gnosztikusok számára a testnélküli lét az ideális. Ezért nagyon erős hangsúlyt kap az apostoli tanításban a folyamatosság. Amit ezen a síkon a szöveg cselekedett, az folytatódik a másik, mennyei síkon tovább.

2. *Ítélet a cselekedetek szerint.* Hogyan értsük ezt? Az előzőek összefüggésében. Az ember a Krisztus-test tagja, benne él az organizmusban, tehát vannak cselekedetei! Az ítélet napja Jézus Krisztus napja (1Thessz 5). Azért van ítélet a cselekedetek szerint, mert vannak cselekedetek. Csak ezek már nem az ítélet féltelme miatt születtek, hanem a megtörtént megigazulás miatt. Ezért „nem szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete” (Róm 8,15). Az ember megigazulása és a cselekedetek szerinti ítélet feszültségének feloldása a Krisztus-esemény eszkatologikus voltában van; miután Őbenne az eszkaton volt jelen, azért lesz Ő a bíró az utolsó napon. Az Ő széke előtt fogunk leplezetlenül állni, de *olyanokként, amilyenekké Őbenne lettünk* (Róm 5,1–11; 2Kor 5,10).

Hogyan prédikáljunk Isten végzéséről és megigazító munkájáról? Bizalommal a saját ígéretéhez és szándékához mindvégig hűséges Isten iránt. Hitünknek és reményünknek alapja és lehetőségessé tevője ez a hűség. Ugyanakkor érezzük és éreztessük, hogy Isten nem önmagában vagy „önmagáért” cselekszik. Az efézusi vagy kolosszéi levél végtelen távlatú kijelentéseiben is az ember nem néző, nem is egyszerűen a kozmosz tagja, hanem a Krisztus-test tagja. Az ember már Annak testéhez tartozik, aki a Fő, a teljesség, aki uralkodik, tehát az ember kezdettől fogva boldog részese az eseményeknek. Az etikai oldalt nézve pedig szintén a Krisztus-test a kiindulás. Mi nem a mózesi Törvény lehetetlen lehetőségével állunk szemben. A mi törvényünk a Krisztus-test törvénye, benne létünk természetszerűleg hozza magával – és megtételéhez is minden adott. Belénk íratott a krisztusi program, szabaddá tett gúzsbakötő hatalmaktól, vezetést ad Lelke által. Krisztusban vagyunk, úgy kell tehát élnünk, mint akik méltók Krisztushoz. Etikánk centruma is a Krisztus-eseményben van.

Még sok *aktuális kérdés és azokra adott válasz* van a levelekben. Olyanok is, melyek összefüggésben állnak az eddig említettekkel (pl. bálványáldozati hús evése – nem evése), olyanokkal is, melyek egykor sokkal kínzóbb kérdések voltak (parúzia időpontja), vagy olyanokkal, melyek aktualitásukat veszítették (nők fejének befedése). Ezekről az a véleményem, hogy leginkább nem a döntések *tartalma* az igehirdetés centruma, hanem a döntések *motivációja*. Nem az *ugyanolyan* döntés, hanem az *ugyanabból a hitből* való döntés a cél, nem *úgy* vagyunk a Krisztus-test tagjai, hanem *ugyanannak a Krisztus-testnek* vagyunk tagjai.

Tanulószoba

Lukács Olga

Kolozsvár

Az áldás elfogadására készülve

Alapige: Zsoltárok 128

A Sionra tartó nép egyre közelebb kerül célpontjához, a templomhoz, szentélyhez, amely magában rejt a mózesi táblát a parancsolatokkal. A zarándok sereg meg-megáll. A zsoltárban az a kép tárul elénk, amint a népet fenn a lépcsőkön, a hegyen várja egy pap a léviták közül és áldáskivárással, örömmel fogadja.

A zsoltár központi gondolata az ötödik versben van, maga az áldáskívánás: Megáld téged, érkező sereg, az Úr a Sionról! Nekünk pedig ezt mondja: Megáld téged keresztyén gyülekezet, aki eléje járulsz énekelni és szavát hallani.

Mi ennek az áldásnak a forrása? Egyedül Isten jósága, amivel a maga közelébe engedi népét, egyházát, gyülekezetét. Isten megáldja azt a sereget – amelyik semmiben sem más, mint az utcákon forgolódók sokasága –, de mégis itt a gyülekezetben van Jézus Krisztus, akiben Isten áldásra alkalmasnak ítél bennünket.

Isten előtt áll a gyülekezet és várja az Ő áldását.

Milyen lelkiállattal, hogyan várja? – Erre ad feleletet ez a zsoltár.

1. Féli az Urat

Félelemben várni nem kedves állapot. Károlinak ez a kifejezése sok mindennel társul, ami az Ótestamentum zord Urának és az embernek viszonyát szemlélteti. A „félni” kifejezés a Példabeszédek könyvének kulcsszava, ami bölcsességet, istenfélelmet jelent.

Mind a két helyzetben el kell határolnunk ezt a kifejezést attól, ami bizonytalan rettegést és általában létbizonytalanságot jelent.

Amikor kimondjuk azt; hogy félelem, a következők jutnak eszünkbe:

– *Kiszolgáltatottság*, amelyben az ember nem látja világosan a következő idő eseményét, ezért nem tud örülni a következő óra ígéretének.

– *Alacsonyabbrendűségi érzés*, ami természetellenes Isten gyermekei között, akik mind atyafiai Isten előtt, Teremtőjük előtt egyenlők. A félelem veszélyessé válhat, mert aki fél – elhamarkodottan cselekszik.

Nekünk milyen félelmeink vannak? (...)

– Akivel szemben kiszolgáltatottnak és alacsonyabbrendűnek érzem magam, azzal szemben *elveszíttem a helyes viszonyulás mértékét*. Mindenekelőtt a szeretet kötelékét szakítom el.

Ebben a vonatkozásban kell a Károli által ISTENFÉLELEMNEK nevezett magatartást megkülönböztetnünk az emberfélelemtől. Az ilyen jellegű félelem – nincs rá más anyanyelvű szavunk –, szoros kapcsolatban van a szeretettel, amely lehetővé teszi ezt a viszonyulást. Az istenfélelem szeretetben fogant érzés és élet. Így hát nem rettegés, nem kiszolgáltatottság, nem alacsonyabbrendűségi érzés: „Mert a szeretet kiűzi a félelmet.” (1Jn 4,18) A szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem büntetés. Tehát, aki fél, nem tökéletes.

A következő két kifejezés közé tehetünk egyenlőségi jelet: istenfélelem = istenismeret. E kifejezések szintjén nem maradhatunk az Ótestamentum világában, hanem átlépünk az Újtestamentumba. Az istenfélelem nem csak az Ótestamentum fogalma, hanem

az Újszövetség keresztyén gyülekezetéé is –, aki szüntelen hallja: Úgy szerette Isten e világot...

Így tehát istenfélelem = istenismeret = istenszeretet. És e láncolat, egymást kiegészítő kifejezéssor, átfogja mind az Ó-, mind az Újtestamentumot.

2. Hogyan várja a gyülekezet az áldást? Boldogan!

Ebben az esetben is meg kell különböztetnünk a zsoltár boldogság szavát és fogalmát a Hegyi Beszéd „boldogainak” jellemzőitől. Itt nem a Lélek megüresedett szegénységről, s a szomorúakról, az igazságot szomjúhozókról, az irgalmasokról, tiszta szívűekről van szó, hanem a zsoltáros az egyszerű ember életét nézi reálisan és gyakorlatiasan.

– Boldog embernek nevezheti magát az, aki *két keze munkája után tud élni*. A kéznek és a munkának becsülete ez: Annak a kéznek és munkának, ami mögött ott áll Isten ismeretének, szeretetének, tiszteletének, félelmének érzése.

A munka becsületét újból megtalálni és megőrizni – Istenhez való viszonyunknak egyik kérdése. (Lásd a teremtéstörténetben: Ádámra ez a feladat – büntetés? – vár.) Aki Istenhez helyesen viszonyul – és ezt a viszonyt tiszta hite juttatja kifejezésre –, annak keze munkája is más, mint annak, aki nem így cselekszik.

A minősült munka, Isten közösségében végrehajtott munka. A munka olyan tevékenység, mint az, amikor imára kulcsolódnak össze a kezek. Az a kéz, amelyik imára össze tud kulcsolódni, az a munkában is eredményes lesz. Mert a munka is istentisztelet. És aki ilyen istentiszteleten vesz részt, annak ez az „evés” – amiről a második vers szól –, hálaadás, eucharisztia. („Bizony kezed munkáját eszed!”)

– Boldog az, akinek ilyen, ilyen *családi fészek*, ilyen családi idill áll a háta mögött, amiről a harmadik vers beszél két keleti képen:

a) E boldogságnak háttere az asszony, aki olyan, mint a termő szőlő. A héber asszonynak dicsősége a gyermek volt és a családi bőség. Szébb képet aligha találhatott volna a zsoltáros, mint a bőven termő szőlőtőt.

b) Ennek a boldogságnak következménye az, hogy a gyermekek olyanok, mint a zöld és illatos olajfacsemeték. Úgy állanak a családfő asztala körül, mint magasba növő facsemeték.

Keleti idill. Ilyent látunk a Mamré tölgyesében, annak árnyai alatt, ahol Ábrahám és Sára háznépe pihen, amikor váratlanul megérkezik az Úr.

Ilyen családi háttérrel lesz valósággá az, amiről a Példabeszédek könyvének 31. fejezete a derék asszonyról beszélve mondja, hogy az ilyen család férfiai, ha kiül a kapuba és a társadalom színe előtt tevékenykedik, mindenki megcsodálja. Nemcsak őt, hanem benne a családi háttérrel is, amiből érkezett.

Boldogság és család összeforrtak Izráelben. Erről beszél a grádicsokon álló pap az érkezők előtt.

3. Hogy várja az ember az áldást? – Bízva a jövőjében.

Bízva abban, hogy az ember élete nem törik ketté, nem marad torzóban. A gyülekezet és a nép közösségében *tovább él a név* és annak a *munkának eredménye*, amit e röpké élet alatt elvégeztünk. Vagyis az élet folyamatos marad a személyes élet viszonylatában is. Továbbviszik a gyermekek és a gyermeke gyermekei, az unokák.

Három generáció találkozik a hatodik versben: meglássad fiaidnak fiait!

Míntha ezt mondaná sajátos helyzetben az áldást mondó pap a grádicsokon állva: Isten népe elválasztódik a kezdetektől fogva mindörökké. Ez a sereg örök életre elválasztott sereg. A zsoltáros idejében az ótestamentumi gyülekezet, ma pedig az egyház.

Aki az áldást várja, nem nézhet csak maga elé. Az áldás a Fiú. A horizonton megint Ő van, amint visszajön. A kettő közötti idő az egyház ideje. A reménység és bizodalom ideje. A bizodalom ez: ÉN IS E SEREGNEK ÉLŐ TAGJA VAGYOK ÉS MINDÖRÖKKÉ AZ MARADOK.

Ezért kell a mi keresztyéni életünk derűs és derülátó legyen.

Istenfélelemmel, boldogan és a jövendőben bízva várjuk a Sionról az áldást.

Hol van a mi Sionunk? Itt és mindenütt, ahol ketten-hárman az Ige fölé hajolnak és ahol a Lélek ereje zúgni kezd.

A mi Sionunk a keresztyén gyülekezet. A mi grádicsunk az ének és az imádság, amivel egyre magasabbra hágunk, hogy az áldást megértsük és fejünket meghajtsuk előtte.

Békesség legyen Izráelen!

Bolyai Farkas aforizmái

Az egyéni boldogság

A boldogság formája sok, mint a szép ábrázatnak.

*

Minden vidékein, hegyen, völgyön addig kergetjük a boldogság nevű fantomot, míg elfáradva békét hagyunk neki, mint a gyermek a színes szivárványnak.

*

Okos időkíméléssel s jól kimért munkássággal be lehet tölteni a földi kört.

*

Valósággal ha mindent látna az ember, semmit se búsulna, s csak egy gondolatba kerül odaemelkedni, de ott fennmaradni nem lehet.

*

Milyen változó a boldogság szele!

*

Szerencse, akinek szíve úgy van húrozva, hogy a világ játszásával egyezik.

*

Ahol soha könnyek nem hullnak, szép tiszta az idő, de minden kiszárad.

*

A tökéletes boldogság ellenkezik itt a nagy útirajzzal, mely a földön csak általviszen.

*

Boldog, aki a lélek-árú fattyú portékák piacán meg nem csalódik.

*

Melyiket választanád; úgy virágozni-e, mint egy rózsa, amely amilyen pompája tavasszal a kertnek, nyárban senki rá se néz; vagy mint egy gyümölcsfa, mely mikor az elfáradt esztendő a kedves teher alatt sóhajt, s a levelek halványan búcsúznak le, akkor tündöklük a legszebben?

Vasárnapi prédikációk

Kiss Csaba
Balázstelke

A hálátlan Izráel

Alapige: Jeremiás 2,1–13
Bibliaolvasás: Ezékiel 22,1–31

A felolvasott igében Izráel hálátlanságáról olvasunk. Nem újdonság ez, viszont szomorú megállapítás, újra meg újra visszatérő motívum az igében, mely a választott nép elpártolásáról, hűtlenségéről szól hozzánk. Kérdés az, hogy magunkra ismertünk-e az igében. Hisz mi is Isten népéhez, a lelki Izráelhez tartozunk, és a mi életünkben is megvannak a lelki hanyatlásnak, nemtörődömségnek és Istentől való elfordulásnak a jelei.

Szomorú az, ha a negatívumokra egyszerűen csak legyintünk, mert ha körülnézünk a környezetünkben, azt tapasztaljuk, hogy nemcsak a mi életünkben, hanem az egész egyház életében megvannak a lelki hanyatlás és közömbösség jelei. De Isten másképpen vélekedik mindezekről. Neki ez fáj, Őt bosszantja, és haragra gerjeszti a népe hálátlansága. Ezért égbe kiáltónak mondja az esetet és ugyanakkor felszólítja Jeremiás prófétát, hogy Jeruzsálem füleibe kiáltsa bele a hitszegésnek és elfordulásnak a bűnét.

Ha a hálátlanság a lelki Izráel számára egy megszokott életstílus, akkor tudomásul kell vennünk, hogy Isten számára soha sem lesz megszokott, és sohasem egyezik bele népének egy ilyen hozzá való viszonyulásához, hanem mindig ítéletet mond a hűtlenség és az istentelen életmód felett. Ezt tudnia kell minden konfirmált református egyháztagnak. A HK 10. kérdése éppen ezzel foglalkozik, amikor azt kérdezi tőlünk, hogy: „Büntetlenül hagyja-e Isten ezt az engedetlenséget és elszakadást?” Mire a válasz az, hogy: „Semmiképpen nem, sőt inkább rettenetesen haragszik mind a velünk született, mind az elkövetett bűnök miatt, és azokat igazságos ítéletéből mind ideig való, mind örökké tartó büntetéssel sújtja...”

Úgy, ahogy a földi szülőknek nem esik jól, ha a felnevelt gyermek pimasz, feleselő és szófogatatlan lesz, úgy Istennek sem tetszik e magatartás. S főleg azért, mert Izráel nem volt ilyen. Az igében az Úr szépen emlékezik a múlttól, a népe gyerekkorának a ragaszkodására, a mátkaság szeretetére, amikor a hűség és ragaszkodás a teremtő és gondviselő Úrhoz oly nagy volt, amikor az Ő követése nem volt kérdés a nép életében, hanem egy természetes magatartás. A pusztai vándorlás során a felhő és tűzoszlop követése magát az Úr követését jelentette, a hozzá való tartozást. Úgy, ahogy a juhnyáj követi a pásztort (és ez természetes dolog), úgy kell hogy kövesse az Isten mindenkorai népe a juhoknak nagy Pásztorát.

A nép az Úr követésében érezte a biztonságot, a védelmet, a féltőn való szeretetet, és a szentség állapotát. Szent volt Izráel az Úrnak, az ő teremtésének zsengeje. Akik pedig emésztik, támadják, bosszúsággal illetik Istent és zaklatják a választott nép életét, azok mind vétket követnek el. Az ilyenekre veszedelem támad az Úrtól, mert az ő tulajdonához nyúltak. Aki titeket bánt, az én szemem fényét bántja, olvassuk Zakariás próféta könyvében. Ennyire ragaszkodik Isten az ő népéhez!

A szép múltnak a felemlítése után, Isten a jelenre tereli a figyelmet. Következő szavait Izráel házának minden nemzetségéhez intézi. Isten az értetlenség, a csodálkozás szavával fordul az ő népéhez, amikor azt kérdezi tőlük: „Micsoda hamisságot találtak bennem a ti atyáitok, hogy elidegenedtek tőlem, és hiábavalóság után jártak és hiábava-

lökká lettek?” Miért ez az elfordulás, honnan ez a hűtlenség a nép életében? Honnan származik az állandó és segítő kéztől való elfordulás, és honnan ered a hiábavalóság, a múlandó, földi dolgok utáni járás? Ez jellemezte akkor Izráel népét, és sajnos ez jellemzi a mostani egyházunk népe nagy részét is. A templomlátogatás csökkenő aránya mutatja az egyháztól való elidegenedést. Annak vagyunk a tanúi, hogy a templomlátogatás helyébe lép a sok hiábavalóságnak a majmolása, az élvhajászat, a földi bálványok (tévé, számítógép, pókergép, kártyajáték) istenítése. Az erre fordított idő hasztalan elpocséklása jellemzi népünknek a sok hiábavalóság utáni járását. Ide sorolhatnánk a vasárnapjaink és ünnepnapjaink megszenteltelenítését, e napoknak munkával való eltöltését. Ezen a munkán soha sincs áldás. Az ilyen ember sem nem okosabb, sem nem gazdagabb, mint az, aki Istennek szentelt életet él. Az Úr azt mondja, hogy aki hiábavalóság után jár, az hiábavalóvá, hasznavehetetlenné válik.

„Hol van az Úr?” Feltetted-e már ezt a kérdést életedben, hogy hol van az Úr? Érdekel-e az, hogy a te életedben hol van az Úr? Amikor nehézségeken, fájdalmakon, betegségen, fásultságon vagy kilátástalanságon ment keresztül az életed, testvérem, akkor megkérdezted-e magadtól, hogy hol van az Úr? Kívánod-e a jelenlétét az életedben? Rá akarsz bízni magadat arra az Úrra, aki a drága, egyszülött Fián keresztül a bűn fogságából, a kárhózat kínjától és a pokol lángjaitól szabadított meg? Rá akarsz bízni életedet arra az Úrra, aki e földi életben oly sok áldást és segítséget nyújtott és nyújt neked? Vajon nincs elég lelki látásod, hogy mindezt észrevedd? Vagy úgy gondolsz, hogy jobb neked, ha egyedül magányosan bolyongsz e földi életben, minden felső segítség nélkül? Tudd meg, testvérem, ha Isten gyermeke vagy, és hiszel a gondviselő Atyában, akkor rád is vonatkozik az ige a Zsidókhoz írt levél 13. részének 5. verséből, ahol meg van írva, hogy: „Nem maradok el tőled, sem el nem hagylak téged.”

E gondolatot a legtalálóbban Margaret Fishback Powers fogalmazta meg a *Lábnyomok* című elmélkedésében, melyet szó szerint idézek:

Álmomban Mesteremmel a tengerparton jártam,
s az életem nyomai rajzolódtak ki mögöttünk:
két pár lábnyom a parti homokon, ahogy Ő mindig ott járt velem.
De ahogy az út végén visszanéztem,
Itt-amott csak egy pár láb nyoma látszott, éppen ahol
az életem próbás, nehéz volt, sorsom mostoha.

Riadt kérdéssel fordultam az Úrhoz:
„Amikor életem kezébe tettem,
s követődnek szegődtem Mesterem,
azt ígérted soha nem hagysz el engem,
mindennap ott leszel velem.
S most visszanézve a legnehezebb úton,
Legkínosabb napokon át mégsem látom szent lábad nyomát!
Csak egy pár láb nyoma látszik ott az ösvényen.
Elhagytál a legnagyobb ínségben?”

Az Úr kézen fogott s szemembe nézett:
„Gyermekem, sose hagytalak el téged!
Azokon a nehéz napokon át
Azért látod csak egy pár láb nyomát,
Mert a legsúlyosabb próbák alatt
Téged vállamon hordoztalak!”

Isten részéről súlyos vádként hangzik a nép felé az a megállapítás, hogy azt a földet, amelyet Isten adott lakóhelyül, áldásul a népnek, ők azt bálványaikkal megfertőzték és utálatossá tették. Pedig Isten azt kívánatos földdé szentelte nekik, tejjel és mézzel folyó földdé, ahol bőven élvezhetik a termőföld áldásait. Viszont ők is áldáshordozókká kellett volna váljanak, hogy Isten áldását, akaratát és tervét közvetítsék a körülöttük lévő pogány népek felé. Bizonyoságtévő néppé kellett volna hogy váljanak, missziót kellett volna hogy végezzenek a pogányok között, mert az Úr akarata az, hogy üdve a föld végéig terjedjen. E nép nem felelt meg a hivatásnak. Nem tudott eszköz lenni az Úr kezében, akarata véghezvitelében, nem tudott sóként és világosságként hatni a környezetében. Nem tette kívánatossá a pogányok számára Isten dicsőségét.

A szomorú az, hogy a keresztyén országok és felekezetek tömbje ma sem teszi az Úr akaratát. Vannak ugyan missziói intézetek, amelyek misszionáriusokat küldenek pl. Indiába és a hinduk között végeznek missziót! Jézus Krisztust viszik a hinduk életébe. Volt is rá eset, hogy hindu fiatalok megtértek Jézushoz, apjukat és családjukat ezáltal szegyenbe hozva a rokonok, barátok, ismerősök előtt. Viszont ez sem vonta vissza a fiatal hindut attól, hogy ne szeresse, ne imádjá és ne adja át életét annak a Jézusnak, aki neki örök életet ajándékozott. Mikor az apa látja, hogy nem tudja a fiát „jobb belátásra bírni”, akkor pénzt gyűjt számára és elküldi több időre a „keresztyén Európába”, hogy lássa mint élnek ott a keresztyének. Előre gondolhatjuk mit lát például a nyugati világvárosokban. Talál-e hitet, szeretetet, békességet, egyetértést az emberek között? Azt fogja-e látni, hogy a keresztyén Európa Jézus tanítása szerint él és dolgozik? Ugye nem csodálkozunk, hogy kiábrándulva és megbotránkozva tér haza az ősi házba. Mi pedig feltesszük a kérdést, hogy a botránkozás miatt Jézus szavai szerint kiknek a nyakába kellene kötni a malomkövet és kit kellene vízbe vetni? Nagyon igaz volt Ghandinak, ennek a hindu államférfinak az egyik megállapítása, amikor azt mondta, hogy: Ha a keresztyének Jézus tanítása szerint éltek volna, akkor ma Indiában egy hindu se maradt volna.”

Miért nem élünk Jézus tanítása, elvárása szerint? Miért nem töltjük be hivatásunkat? A népet nem érdekelte, hogy hol van az Úr, mert nem volt, aki feltegye nekik a kérdést. És akik fel kellett volna tegyék, azok nem tették fel. A papok sem mondták, hogy hol van az Úr. A törvény magyarázói sem ismerték az Urat. A pásztorok hűtlenekké lettek. A próféták pedig a Baál prófétáivá lettek. Egyszóval: akik kellett volna végezzék a kötelességüket, azok sem végeztek, vagy hanyagul végeztek. Pedig számukra is ott volt figyelmeztetőként az ige, hogy: „Átkozott, aki az Úr dolgát hanyagul végzi.” Ez az ige a mai napon Isten szolgálótól bűnbánatot, számvetést, magunkba szállást vár el. Nemcsak a keresztyén Európa botránkoztatja meg a pogány népeket, hanem a mi erdélyi református népünk is egy lelki hanyatláson megy át. Ebből az aluszékony állapotból kell félráznunk gyülekezeteinket, úgy, ahogy az énekeskönyvünk 416-os éneke is erre buzdít: „Ébredj alvó, hív a szózat, az örök hangja messze elhat, fel Sion; ébredj, itt az Úr.”³⁵ Ugyanakkor bizonyoságtévő és hitünkről vallást tevő nemzedéket kell felnevelnünk, olyanokat akik vállalják, hogy vallást tegyenek Jézusról az emberek előtt. „Ébredj bizonyoságtévő lélek! A várfalakra örök álljanak.” (417. ének)

Míndezért a langymeleg állapotért az Úr nem ellenségeinkkel fog perbe szállni, ahogy mi kívánnánk és énekelni szoktuk: „Perelj Uram perlóimmal” (35. zsoltár), hanem velünk fog perbe szállni, és majd pedig perelni fog fiaink fiaival, tehát az utódokkal is. Vessünk hát véget még ma az Isten nélkül való járásnak!

Hogy Isten megbizonyítsa népének, hogy amit ők tesznek az páratlan eset, és hogy minden ígéret fedi a valóságot, ezért tudakozókat küld népe közül a távoli Kittin szigetére és Kédárba azzal a megbízatással, hogy szorgalmasan vizsgálódjanak és lássák, hogy

ha volt-e ott ehhez hasonló eset, ha cserélt-e valamely nemzet isteneket, noha azok nem istenek. Akkoriban sem volt szokás istent cserélni. De Izráel ezt is megtette. A rossz példával elől járt. Manapság az ember Istent is cserél (nem keresztyénekből lesznek keresztyének és fordítva) és cserél sajnós vallást is (protestánsból neoprotestánsok lesznek – jó lenne, ha ez fordítva is megtörténne). A legjobb azonban az, ha az ember megmarad az igaz hitben, a Jézus szeretetében és Isten békességében.

A hitehagyás, vagy ahogy Hóseás próféta könyvében olvassuk, a lelki paráznság bűne sokak számára már megszokott és nem is tartják bűnnek. Isten számára viszont égbekiáltó bűn. „Álmélkodjatok ezen, oh egek, és borzadjatok és rémüljete meg igen.” Bizony mi sokszor lekicsinyítjük és jelentéktelenné teszünk oly bűnöket, amit az Úr nagy bűnnek nevez, és mint ilyent ítél meg. Ilyenkor kell a papok, a törvény magyarázó, a pásztorok és a próféták felemeljék a szavukat és kiáltsanak teljes torokkal és hirdessék nemcsak az Úr jókedvének esztendejét, hanem Istenünk bosszúállásának napját is. Nem kell olcsó kegyelmet hirdetnünk, mert Jézus, a mi Urunk, drága áron váltott meg! Ezt a nagyon drága kegyelmet kell tehát hirdetnünk.

Ha ezt megpróbálnánk, akkor megóvnánk népünket a kettős gonoszság elkövetésétől. Nekünk mindannyiunknak ragaszkodnunk kell hitünkhöz és nem szabad elhagynunk az Élő Vizek Forrását, amely a mi igazi lelki táplálékunk. Tartsuk távol magunkat minden emberi erőfeszítéstől, ami a boldogságkeresést illeti, ne fogjunk neki kutatásni, amikor már van Élő Vízrel teli kutunk. Mert a magunk kereste olcsó vágyak, világi örömök, látható és kézzelfogható gyönyörűségek, amit az ember felhalmozni és tárolni akar magának, azok előbb-utóbb elfolynak és elfogynak és semmivé lesznek. De aki az Isten igéjéből meríti az élő vizet, annak az élete olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejekorán megtermi a maga gyümölcsseit. Adja az Úr, hogy mindnyájunknak oly gyümölcsstermő életünk legyen, hogy az emberek lássák a mi jó cselekedeteinket és dicsőítsék a mi mennyei Atyánkat. Ámen.

Sikó Levente Róbert

Maroscsúcs

„Vigyázzatok a ti lelketekre...”

Alapige: Jeremiás 17,19–27

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 2,42–47

A jeremiási prófécia aktualitása ma is komoly figyelmeztetés Isten népe számára. Eddig hallottunk a bezárt fülek és szemek, az embertárs ellen irányuló nyelv és a kevélység megítéléséről. Sorra fedi fel Isten, Jeremiás által, népének minden bűnét! A mai Ige a szombat, a pihenőnap megszentelésének vétkét rója fel, ami arról tanúskodik, hogy Isten népe nem fordít gondot a maga lelki életére.

Isten hat napot adott az embereknek, hogy ezeken a maga munkáját végezze és az élet szükségleteit előteremtse. Egy napot viszont arra rendelt, hogy az ember a megnyugvás csendjében és a Teremtővel való közösségében lelki erőt mérítsen és lelki ajándékokat kérjen. Megszabadulva a mindennapok munkájától és gondjától, ezért e napon csak a lélek feltöltődésére kellene gondoljon az ember. Izráelnek törvényként adta Isten a szombat megszentelését, ami egyben a szövetség jegye és pecsétje is a nép számára. Jeremiásnak meg kell állnia a kapuban és kiáltania kell mindenki hallatára: ne hordjatok terhet szombaton. Azaz, ne dolgozzatok az Úrnak rendelt pihenőnapon. Isten népe hátat fordított az Úrnak és a szövetség napját is megtörte. Nem volt elég számára a rendelt hat nap, a hetediket is, az Úrét, magának sajátította ki. Szombatnapon is tovább folytatta a

kereskedést. Talán nem is arról van szó, hogy dolgoztak, „csak arról”, hogy megtermelt javait szombaton próbálták értékesíteni, piacra vinni és eladni. A pihenés Istentől rendelt napján is a maguk szükségletei, vagy luxusigényei után szaladgálnak. Ebben az élethelyzetben hangzik fel a próféta szava: ne hordjatok terhet szombatnapon! Vigyázzatok a ti lelkeitekre!

Isten szava figyelmeztetésként hangzik a mai kor embere felé is: ma már senki nem gondol arra, hogy mennyire összefügg a lelki élet „egészséges” működése és a pihenőnap megszentelése. Jézus szombatnap jó cselekedetei rámutatnak arra, hogy Ő a pihenőnapnak is Ura, de egyben új értelmet is készítenek elő: a hétköznapi munka letétele és a pihenőnap megünneplése a dicsőségben visszajövő Király fogadására készít fel. A pihenőnap meg nem tartása nem csak arról beszél, hogy nem tiszteljük Urunkat, hanem arról is, hogy nem fordítunk gondot lelki életünkre. Az a társadalom és az a család, amelyben a lelki életet elhanyagolják, a csőd és a felbomlás felé halad. Isten mai népe vigyáz-e a lelkére? Világosan kell látnunk: nem csak testünk és testi igényeink vannak, hanem lelkünk is és lelki igényeink. Egyiknek az elhanyagolása sem vezethet előre, csak az emberi élet megromlásához. Nagyon sokat rohanunk testi szükségleteinkért, sokszor úgy érezzük nem elég hat nap arra, hogy mindent elvégezzünk. Magunkhoz ragadjuk a hetediket is! Megállás nélkül folytatjuk heti munkánkat és észre sem vesszük, hogy fáradtabban kezdjük az új hetet, lelki erőnk és egyben testi energiánk egyre inkább megfogyatkozik. Nem tudunk megszűnni a mindennapok gondjától, mintha egy nap – a hetedik – elég lenne számunkra, hogy megoldjuk azokat. Pedig ez nem így van. Nemhogy megoldanánk gondjainkat, de még életünk egyik tartópillérét, lelki világunkat is tönkre tesszük, megsemmisítjük. Isten népe Jeremiás korában nem akarja bevenni az Úr oktatását, megkeményítik nyakukat, hogy ne halljanak. Ma akarunk-e hallgatni az Isten oktatására a pihenőnappal kapcsolatosan?

Mire rendelte Isten a pihenőnapot, hogyan vigyáz a keresztyén ember a lelkére és mit ígér az Úr azoknak, aki megtartják és megszentelik a pihenés napját? A továbbiakban ezekre a kérdésekre keressünk választ mai Igénkben.

A pihenés napja nem más, mint az Úr napja, az Úrnak rendelt nap. Nem csak nekünk van szükségünk erre, hogy a testi fáradtságunkban megpihenjünk, hanem istennek is kell ez a nap. Ő elkülönített egy napot a hét többi napjai közül, melyen az övével együtt akar lenni, és amelyen ez a lelki közösség kizár minden más elfoglaltságot. Az ember számára ez a nap az Istenre figyelés áldott alkalmá, az istentisztelet gyakorlásának rendelt ideje, az imában való elcsendesedés lehetősége. A keresztyén ember számára ez a nap a feltámadás reménységének is a jele, a Krisztus életet munkáló kegyelmének a meghirdetése. Már nem is a nap a fontos, hanem az Úr! Nem önmagáért ünnepeljük a pihenés napját, hanem azért, mert ez a visszavárt Király napja. Őt akarjuk ezen dicsőíteni, Vele akarunk közösségben lenni. Ezért adta nekünk a mi Urunk ezt a napot. Ő egy napot kér, de azt úgy, hogy azon igazán csak a lelkünkre vigyázzunk. Mert az Ővé a pihenés napja, és mert Ő hív találkozásra bennünket, ezért tartsuk meg és szenteljük meg ezt a napot!

Mit jelent azt, hogy a lelkünkre vigyázzunk a pihenés napján? Aki terhet cipel és munkájával van elfoglalva, az nem vigyáz a maga lelkére. Az első lépés tehát az, hogy megszűnünk minden munkánktól. Igen ám, de vannak emberek, akik nem dolgoznak vasárnap: egy jót alszanak ezen a napon, pihennek, televíziót néznek. Testileg kipihenik magukat és új erővel kezdenek hozzá az új hét munkájához. Manapság nagyon sok embernek ennyit jelent a pihenőnap! Vajon ezek az emberek vigyáznak-e a lelkükre? Nem! Az ember lelke nem töltődik fel egy jó alvás nyomán. Lelki erőinket nem a pihenésből merítjük, hanem az Úr ígéiből. Ezért nem elég megszűnni minden munkától, hanem ezen

túl szükségünk van arra is, hogy Isten Igéje mellett legyünk. Lelkünkre akkor vigyázunk, ha tudomásul vesszük létezését és tápláljuk önmagunkat lelki eledellel. A második lépés tehát az, hogy Igét olvasunk. Igét hallgatunk, imádságos csendben Istentől kérjük a Lélek ajándékát. Sokan mondhatják azt, hogy ezt otthon is megtehetem, egymagamban. Nincs szükségem arra, hogy templomba menjek. Ott zavarnak a jelenlevők, semmi közöm nincs hozzájuk, a lelkész beszél valamiről, ami nem is érdekel igazán. Tudok én magamban is pihenőnapot szentelni az Úrnak. Vajon, aki így vélekedik, gondot visel-e a lelkére? Nem! Belső emberünk szerint közösségre teremtettünk. Lelkünk akkor nyeri el a maga nyugalmat, ha ezt a közösséget megélheti. Ha nem biztosítjuk lelkünk számára a közösség megélésének lehetőségét, nem is vigyázunk annak igényeire. A lelki élet egymagában nem tud kiteljesedni, szüksége van a testvérek jelenlétére; akiken jó cselekedeteket gyakorolhat, vagy akiknek jó cselekedeteit elfogadhatja. Ha mások jelenléte, a közösség zavar bennünket, akkor valami nincs rendben a lelki világunkban. A harmadik lépés a lelkünkre való vigyázásban tehát a közösség megélése. Ez azt jelenti, hogy akkor viselünk gondot lelkünkéről, ha megszűnünk mindennapi munkánktól, elmegyünk oda, ahol Isten Igéjét hallgathatjuk, a templomba, és gyakoroljuk a testvérek közösségét azokkal, akik ugyancsak Isten gyermekei. Így néznek ki a vasárnapjaink? Megszenteljük-e őket?

Mit ígér Isten az Ő népének, ha hallgatnak tanítására és megtartják a nyugalom napját? „A város kapuin királyok és fejedelmek fognak bevonulni, akik a Dávid székén ülnek.” Megmarad a Dávid trónja, lesz királya továbbra is Izráelnek, azaz nem szűnik meg az ország létezni. „Szekereken és lovakon járnak...”, azaz nem lesz szegény és erőtelen az ország. „...E városban lakni fognak mindörökké” és a környező városokból bejönnek, áldozatot mutatnak be az Úrnak házában. Nem csak a nép marad meg, hanem a templom is, az istentisztelet is, az áldozat is. Az a nép, amely vigyáz a maga lelkére egy ilyen jövőre néz. A lélek és a lelki élet gyakorlása tesz állandóvá egy országot, egy népet, egy közösséget, egy családot. Ha már nincs meg a lélek érzékenysége, akkor ebben az életben semmi szép nem marad az ember számára és léte is állati szintre züllik. Vigyázatok a ti lelkeitekre! Isten mai népe az Úr napjának megszentelésével készül az örök élet ígéretére. Megmarad a nép, megmarad a templom és megmarad az istentisztelet ott, ahol megszenteli Isten gyermeke a pihenőnapot.

Isten Igéje viszont arról is beszél, hogy olthatatlan tűz támad ott, ahol nem hallgatnak rá és nem tartják meg a pihenés napját. Olthatatlan tűz éget azok életében, akik nem tudnak megszűnni munkájuktól még az Úr napján sem: a harácsolás tüze. Olthatatlan tűz van ott, ahol nincs a léleknek békessége: egymás megemésztésének tüze. Olthatatlan tűz van ott, ahol az ember nem vágyik közösségre: az elmagányosodás megemésztő tüze. Olthatatlan tűz, itt és odaát, azok része, akik nem gondolnak az Úrra és nem vigyáznak lelkükre!

„Ézt mondja az Úr: Vigyázatok a ti lelkeitekre és ne hordjatok terhet...!” Ámen.

A drága kincs

Alapige: 2Timóteus 1,14

Bibliaolvasás: 2Timóteus 1,1–13

Keresztyén testvéreim!

A szentigében egy drága kincsről hallottunk. Ez nem valami fényes csillogású ékszer, nem drágakő vagy nemesfém, amelynek olyan nagy a csábítása a mai világban. Nem talmi kincs. Bár Jézus Krisztus Isten országát a szántóföldbe elrejtett kincshez is hasonlítja a Máté evangéliuma 13. részében feljegyzett példázatok között (Mt 13,44). Azokban a példázatokban azonban, a hívő ember Isten országa utáni vágyát és törekvését, valamint a benne való örömét mondja el a mi Urunk. Ez a drága kincs nem egy megtapintható tárgyi érték, melyet ékszerüzletben árúsítanak vagy múzeumokban őriznek. Nem a mesebeli Szezám rejtett kamráiban található. Ez egy lelki érték. Egy szép, jó és nemes letét. Isten ajándéka a szívünkbe. Ő ajándékozza az életünk gazdagítására ezt a drága kincset.

Ennek a kincsnek kettős kisugárzása van az életünkre.

1. Ez a drága kincs először a mi hitünket jelenti. Milyen nagy öröme lehetett mind Pál apostolnak, mint Timóteusnak, hogy Isten ajándékaképpen nyerhették e kincset: „A hit hallásból, a hallás pedig Isten Igéje által.” (Róm 10,17) Ez gazdagította őket. Különleges csatornákon áradt az életükbe. Alapvető módon határozta meg érzelemvilágukat, látásukat, gondolkodásukat, teljes élettevékenységüket. Utánuk sokak életét befolyásolta, változtatta át ez a drága kincs. A zsidókhöz írott levél bizonyágtétele szerint: hitben éltek, küzdöttek, szenvedtek, haltak meg Isten választottai, a hithősök, „nem nyerve meg az ígéreteket, hanem csak távolról látva és üdvözölve azokat...”, azért nem szégyelli őket az Isten, hogy Istenüknek neveztesse” (Zsid 11,13.16). Másutt a Biblia arról beszél, hogy „az a győzedelmes, amely legyőzi a világot, a mi hitünk” (1Jn 5,4).

A hívő embert minden időben ez a drága kincs éltette, táplálta, erősítette a gondok között, küzdelemben, megpróbáltatásokban, kísértésekben. Milyen szépen szedi rímbe nagy költőnk, Arany János, fiának írt versében:

„Mert szegénynek drága kincs a hit,
Túrni és remélni megtanít:
S néki, míg a sír rá nem lehell,
Míndig túrni és remélni kell!
Óh, ha bennem is, mint egykor, épen
Élne a hit, vígaszul nekem!
Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál, édes gyermekem.”

Hányszor volt nemzedékeken át a hit, ez a drága kincs az egyes ember, a keresztyén család, de Isten népe, az Anyaszentegyház számára megtartó erő. Megtartott a „nehéz időkben” (170. ének 2. v.), türelmet és kitartást adott a foglyoknak a szabadulásig. Nekünk lelki fegyelmezettséget, a sokszori újrakezdettséghez erőt és kitartást adott. Serkentette a jóra, igazra, tisztára „nézvén a hitnek Fejedelmére és bevégzőjére, Jézusra” (Zsid 12,2). Keresztyén testvéreim, adjunk hálát a mi ajándékozó Istenünknek ezért a drága

kincsért, a mi szent hitünkért, melyet megtartó erőként, nemes letétként adott nekünk a mi Atyánk.

2. Másodszor: Isten drága kincse a gyülekezet. Sok ilyen drága kincsből, gyülekezetből épül egybe az egyház. Az egyház – Kálvin szerint – a hívőknek, mindannyiunknak, szülőanyja. Ennek folytatása a másik reformátori tétel, miszerint „az egyház a gyülekezetekben él”. Nevezzük még az egyházat hitvallásunk szerint a Krisztus testének, a szentek közösségének, a választottak seregének (HK 54.). De mondhatjuk úgy is személyesen, hogy: nekem az egyház abban a gyülekezetben van jelen, amelyikben élek, Nektek, kedves testvéreim, ez a gyülekezet, ez a templom az egyház, ahol együtt hallgatjátok az Igét, együtt imádkoztok, kereszttetitek meg gyermekeiteket, konfirmálnak ifjaitok, ahol sok drága alkalom adódik a ti számotokra lelki örömrre, a gondok között és a gyászban vigasztalódásra. Milyen felemelő számunkra, hogy Isten drága kincsnak minősíti a gyülekezetet! Minden gyarlóságunk ellenére méltányolja, szereti, jövőt ígér neki. Nem a mi odaadásunkért, kimagasló teljesítményeinkért, eredményeinkért, mert ezek nagyon is gyarló dolgok, önző és bűnökkel fertőzött gondolatok és cselekedetek. Isten az Ő Szent Fiaért szereti a gyülekezetet, Aki életét áldozta ezért a drága kincsért. Ösztökél és buzdít is minket ez az Ige: Istennek drága érték a gyülekezet, a Benne hívők közössége, akkor legyen nekünk is az! Drága, ha szolgálunk benne, ha otthont biztosít számunkra, ha áldozatot hozunk érte.

‘Drága kincs tehát a hit és a gyülekezet.

Isten most azt mondja Pál apostolnak a Timóteushoz írott levelének sorain keresztül: „A rád bízott drága kincset őrizd meg.”

Nagyon személyesen szól most a Biblia az új, meghívott, megválasztott lelkipásztorhoz. Itt, ezen a szolgálati őrhelyen rád bízott valami: a gyülekezet. Itt nem egyszerűen egy pásztor elfogadása következik be, nem szerződés-kötés jön létre, nem jogi formula hozott létre valamelyes munkakiadásról és ellenszolgáltatásról. Ennek a kifejezésnek „a reád bízott” – igen nagy méltósága van. Ezt csak hittel, hűséggel lehet igazán végezni. Nem sablon-anyakönyveket és jegyzőkönyveket írunk és nem normaszámra keresztelünk-esketünk-temetünk. Nem gépiesen telnek napjaink, dolgaink. A reád bízottakról számot kell adni. Minden esti csendes imádságban. Úgy, ahogy Jézus Krisztus is tette: „Szent Atyám... akiket nékem adtál megőrizém.” (Jn 17,11–12) Mert itt erről van szó: A reád bízott drága kincset *őrizd meg*. Őrizd meg tehát a hitet és a gyülekezetet. A hitet a te lelkedben, amit örökségül kaptál lelkipásztor édesapádtól és édesanyádtól, lelkipásztor elődöktől e gyülekezetben is. Mint Timóteus, aki örökségül kapta Loistól és Eunikétől, nagyanyjától és anyjától. (5. v.) Őrizd tovább ezt a kincset a családodban: a hitvestárs, a gyermekek lelkében. De ezen túlmenően: ennek a mintegy 2000 lelket számláló gyülekezetnek a lelkében, akik itt rád vannak bízva, akik munkatársak és presbitertársak, csüggedők és haldoklók, kisnyugdijú, szegény öregek és özvegyek, megfáradt felnőttek, bizonytalan jövőjű, vagy túl magabiztos fiatalok, kiábrándultak vagy az élet dolgaiba belemerült lelkek. Őrizd a hitet, a gyülekezet egységét, békességét. Mert sokszor jelentkezik a támadó ellenség, amaz „ordító oroszlán” (1Pt 5,8), aki szerte jár, keresve, kit elnyeljen, hogy a drága kincset elrabolja és a gyülekezet életét megrontsa.

De te őrizd a drága kincset, a hitet és a gyülekezetet. S akkor megérezed, hogy ha e kettőt őrzöd, akkor valójában Krisztus Urunkat őrzöd a szívedben és akkor egyre nyilvánvalóbb lesz az a csoda, hogy Ő maga, Jézus Krisztus őriz téged és a gyülekezetet. Ő a Jó pásztor, Aki életét adta érettünk, az övéért (Jn 10,11).

„A bennünk lakozó Szentlélek által.” Ez nem megszakított formaságból van ide írva. Hit- és gyülekezeti életünket Szentlélek ereje szövi át, táplálja, élteni, erősíti. Ez által újul a mi belső emberünk. Szentlélek titkos munkája viszi végbe bennünk és a gyüleke-

zeti közösségben azt a véghetetlen és megmagyarázhatatlan csodát, amit újjászületésnek nevezünk. Azért imádkozom, hogy naponként adja ezt az erőt az Úr a gyülekezetnek és a lelkipásztornak egyaránt. Ámen.

(Elhangzott 2002. április 14-én Segesváron, ifj. Bíró István lelkipásztor beiktatása alkalmával.)

Székely Zoltán

Bogártelke

Hálaadó istentiszteletre

Alapige: Nehémiás 12,27–43

Bibliaviasítás: 1Thesszalónika 5,14–25

Izgalmas kor volt a babiloni fogságból való hazatérés utáni kor, amiről ez a könyv szól. Összeomlott a babiloni birodalom és felváltotta a perzsa uralom. A perzsák sokkal humánusabban kormányoztak. Először is hazaküldték a deportált népeket eredeti otthonaikba. Így adott engedélyt Cirus perzsa király is, hogy a Babilon által elhurcolt zsidók hazamenjenek, építsék fel újra városaikat, építsék fel templomukat és kérjék meg az ő istenüket, hogy adjon sok jót a perzsa uralkodóknak is.

Akik a könyvet elolvasták, azok tudják, hogy nagy lendületet adott az építésnek, amikor ez a bizonyos Nehémiás hazaérkezett a fogságból és mint megbízott helytartó kezdte a körüli kőfallal. Az fog tekintélyt adni a városnak is, meg a népnek is. Attól város egy város, hogy várfallal veszik körül. Kevesen voltak, a munka is rengeteg volt, de hősiességgel ez a kiscsoport felépítette Jeruzsálem kőfalát.

A nagy erőfeszítés kifárasztotta Isten népét. Ilyenkor szokott az történni, hogy az ember elengedi magát. Pihenjük egy kicsit. Vagy készítsünk egy márványtáblát és a főbejárat közelében tegyük láthatóvá azok neveit, akik elől jártak az építkezésben. Közben tele volt az emberek szíve sokféle félelemmel, szorongással, csüggedéssel, hiszen a várfal valóban megépült, de Jeruzsálem üres volt. Alig laktak benne. Az emberek inkább a környező falvakba húzódtak, mert ott együtt volt a család és bátorították egymást. Sok aggodalom is volt ott a szívek mélyén. Akkor Nehémiás ezt mondta: nem ünnepeljük magunkat, de nem is esünk kétségbe. Jöjjünk össze egy hálaadó istentiszteletre és adjunk hálát mindazért, amit eddig Tőle kaptunk. Bár még nincs meg a templom, itt a pusztán mezőn is lehet Isten dicsőíteni.

Olvashatjuk aztán, hogy két nagy kórust alakítottak ki. Az egyik a főbejáratnál balra vonult fel a falakra, a másik jobbra, és aztán szépen, egymásnak válaszolva énekelték a hálaadó és dicséző énekeket Istennek. Hangozzák el nyilvánosan, hallják a pogányok és nem pogányok, hogy vállaljuk a mi Istenünket és mi kinek valljuk Őt.

Hálát adni Istennek. Mit jelent, hálát adni Istennek? Azt, hogy megköszönöm, amit eddig kaptam Tőle, már pedig ők sok mindent kaptak Istentől. Nehémiás azt akarta, hogy ezt el ne felejtsek. Kaptak engedélyt, hogy hazajöhessenek. Kaptak bátorságot, hogy hazajöjjenek a rendezett életkörülmények közül a semmibe, a romok közé, ahol sakálók és kígyók tanyáztak – ezt olvassuk. Kaptak ingyenes építőanyagot, mert Isten jóindulatra hangolta a perzsa uralkodó szívét. Kaptak, kaptak, kaptak – fel sem lehet sorolni, ha belekezdenek, hogy mi mindent. Soroljuk csak fel! Adjunk csak hálát! Erre nem Istennek van szüksége, hiszen Ő tudja, hogy mikor mit tett népéért. Erre nekünk

van szükségünk, mert mi nem tudjuk, mi nem vesszük komolyan. Elfelejtjük csodatetteit, magunknak tulajdonítjuk sokszor azt, amire Ő segített el.

Nehémiás igen fontosnak tartotta a nép jövője szempontjából, hogy vegyék sorra mindazt, amit eddig kaptak Tőle. Vegyék csak számba, milyenek ismerték meg eddig Istent!

Miért olyan fontos a hálaadás itt, ahol én élek, és ott, ahol te élsz? A hálaadás gyümölcseiért, mert ilyenek is vannak. Ezek a következők:

1. A hálaadás megőrzi a csüggedéstől. Arról van szó, hogy a fogság bénítólag telepedett rá erre a népre. Minđig összehasonlígtatták a szegényes jelent a dicsőséges múlttal. Milyen volt a salamoni templom! Micsoda várfalai voltak Jeruzsálemnek Nabukodonozor rombolása előtt! Ez meg, amit mi építettünk, amolyan falacska ahhoz képest. Most meg ez sincs, az sincs, amaz sincs. Ez bénítólag hatott az emberre. De ha csak az utóbbi évek ajándékait sorolják fel, sőt ha az ajándékokról az Ajándékozóra tekintenének fel, nyomban megerősödne a hitük és a bizalmuk. Hálát kell adni és dicsőíteni kell hát Istent.

2. A hálaadás megőrzi az elbizakodottságtól. Akkor is voltak olyan hangok – azért nem vagyunk mi akárkik. Nézzétek meg ezt a kőfalat. Két kezünkkel raktuk össze. Ráadásul 52 nap alatt és ilyen csekély számban voltunk. Bizony nagy dolog volt ez! Némelek kezdtek dicsérni magukat.

Nehémiás látta ennek veszélyét. Minél inkább elbizzák magukat, annál kisebbnek látják Istent és annál jobban ki lesz szolgáltatva az ellenségnek. Megint csak ugyanarról van szó. Adjunk hálát Istennek, azaz soroljuk fel tetteit és egyszerre kisebbek leszünk a magunk szemében. Aki a körülményeket ismeri, tudja ezt. Igenis volt összetartás, kitartás, de az, hogy nem hagytunk fel a munkával akkor sem, amikor lábaink rogyadoztak, Istennek köszönhetjük.

3. A hálaadás gyümölcse az is, ha nem aggodalmaskodunk. Azért nagy a bizonytalanság. Jó, itt van ez a fal, nem kis dolog, de ebből még nem lehet megélni. Tető is kell a fejünk fölé... és a templomépítés el se kezdődött. Jönnek-e haza fogságból mások is, vagy ez a maroknyi csoport is visszamegy Perzsiába? Elég csak elkezdenünk az aggodalmaskodást a gyerekeink miatt, az egészségünk miatt, a népünk miatt, azután már ki nem fogyunk érveinkből, hogy igenis van okunk a kétségbeesésre.

A hálaadás helyre teszi a dolgokat ilyen szempontból is. Nehémiás azt mondta: minden okunk megvan arra, hogy reménységgel nézzünk előre, mert az az Isten, aki ennyi mindent adott, még sokkal többet fog adni ezután. Ez csak előleg abból, ami el van már készítve. Az az Isten, aki olyan szép múltat adott a mi népünknek, aki most a jelenben is már velünk van, az Ő jelenlétét a jövőre nézve is ígéri.

Az emberekkel való beszélgetésekből látszik, hogy mindnyájunkat felváltva ez a három dolog kísér. Hol a csüggedés lesz úrra rajtunk, hogy egy kicsit elbizakodunk, vagy nagyon is, hol meg az aggodalmaskodás telepszik ránk és szívja el erőnket, örömlünket. Isten Igéje azt mondja, hogy a hálaadás kigyógyít ebből vagy teljesen megőrzi ettől. De kinek a szívéből árad és fakad fel ma újra meg újra, gazdagon ez a hála? Csak azokéból, akik már tudják, mit kaptak Tőle, és akik már valamennyien ismerik Őt.

Ma szeretnénk egy nyitott ajtóra rámutatni és bátorítani mindnyájukat, hogy lépjenek be. Mi soha nem tudtuk volna kinyitni ezt az ajtót. Ez csak Jézus kereszthalálára nyílt meg. De arra megnyílt! Szabad az út Istenhez mindannyiunk számára.

Övé a hála és a dicsőség mindörökké! Ámen.

Tanévzáró istentiszteletre

Soós József

Medgyes

Vigadozással aratni

Alapige: 1Korinthus 13,1

Bibliavetítés: Zsoltárok 127

Ezen a tanévzáró istentiszteleten azt szeretném megfogalmazni és hangsúlyossá tenni, ami tapasztalatunkból, az eddig megéltékből mindnyájunknak ott van tudatában, érzés- és gondolatvilágában. Nevezetesen a mai nap ünnep mivolta. Szülők, tanárok, nevelők, diákok bizonyára megéreztük mindnyájan, hogy az iskolakezdés és tanévzárás egyformán olyan ünnepi alkalom, melyre érdemes és oda kell figyelni, nem mellékesen, hanem mint szerves alkotórészére annak a nagy és meghatározó munkánkat- tevékenységnek, amit az iskolai év, vagyis a naptári év szorgalmi időszaka jelent. A tanévnyitó a reménységnek, a tervek elkészítésének, annak az elhatározásnak az ünnepe, amikor felemelt fejjel-tekintettel a jövőbe nézünk, keressük egymás kezét és szívét és befelé néző csendes szóval elmondjuk: megpróbáljuk jobban csinálni, jobban megfelelni, többet és jobban tenni azért, hogy élet töltse be az iskolát. Adyval együtt tudjuk és hisszük, hogy csak így lehet életünk, munkánk zengő, jövőt hordozó és jövőt palántáló nevelő iskolává. Ez viszont csak a mondat első fele, mert ha a tanévnyitó az elindulás, a reménység, az odaszánás és az elhatározás ünnepe – akkor ennek ünneppárja a tanévzáró, mely számadás a munkáról. Ez az ünnepi pillanat, amikor odaállunk a számadás lelkével Isten és emberek elé és elmondjuk mit sikerült az álmokból beváltani, hogyan sikerült megvalósítani a terveket egy hosszú iskolai év munkája, odafigyelése, korán kelése és későn fekvése vállalásával. Ezen a mindnyájunk számára nagyon drága és nagyon jelentős számadási ünnepen, a tanévzárón szólít meg hitben és lélekben az Örökkévaló, reményeinket és céljainkat s a számadásunkban őszinteségünket számon kérő Istenünk. Szava, üzenete, mely a szeretet himnuszának, az evangélium értünk dobogó szívének kezdősoraiból szólít meg mindnyájunkat, a tanítás, nevelés felelősségét vállalókat és diákokat egyaránt.

Ezek az isteni üzenetet hordozó bevezető szavak feltételes módban azt mondják el, hogy milyen lenne életünk, törekvésünk iskolán belül és kívül – az élet iskolájában – Isten nélkül, a szeretet nélkül. Az ateista, sovén-nacionalista diktatúra fél évszázados közelmúltjában kisebbségi sorsban pöre bőrén tapasztalta meg az a nemzedék, kiknek gyermekei és unokái most iskolás kis- és nagydiákjaink és főiskolásaink, hogy istentelen, hitető és hazug szóval nem lehet megmaradás és a jól végzett munka és odaszánás ellenére sem lehet boldog jövő. Amikor az egyházakat, a lekipásztorokat kitiltották iskoláinkból, sőt iskoláinkat – annyi más mindennel együtt – nacionalizálás ürügyén elvették, bármilyen szép és hízelgő volt is a hitetés mézesmázos szava – mindnyájan, akik megéltük ezt –, nemcsak fájó emlékként, de zsigereinkbe zárt fájdalomként hordozzuk, mint halálbélyeget, sokat megpróbált erdélyi sorsunk emlékezetében. Amikor lopva, félve és titokban kellett meggyújtani a karácsonyfa gyertyáját, nemegyszer ugyanúgy titokban kellett megkeresztelni gyermekeinket-unokáinkat, és a magyar tanítók és tanárok keserű és fekete kenyerét vállaló népnevelőinket azzal alázták meg, hogy szégyenrendőrnek állították, s jelenteniük kellett, hogy kik azok a tanulók, akik vallásórára járnak, Isten őrizze, konfirmálnak, vagy lelki-szellemi igénnyel kívánják élni ifjúságukat –

életüknek azt a jelentős, meghatározó és felkészítő szakaszát, mely egyszerű és megismerhetetlen. Vereség, ítélet, pusztulás minden szó, minden ige, mely Isten nélkül, Isten szeretete nélkül ott hangzik el, ahol nincsen szeretet!

A sokszor szeretetlenségbe és ennek folytán kilátástalanságba és kudarcba hulló emberi sorsunk felett van egy másik, magasabb cél és biztatás: Isten soha el nem múló szeretete, az Isten szeretete jelül Jézus Krisztusba alászállt megváltó és megtartó kegyelem. Ez szólal meg a felhangzó *ha* szócskában. Számadási ünnepen erre figyeljünk ma, amikor nyitott kapuként, a szeretet szélesre kitárt öleléseként minden iskolánkban szabadon és szívhez szólóan szól az Ige és a szó: „Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát”, mert minden népnek és nemzetnek, ha többszörösen kisebbségi sorsban éli is meg életét Isten teremtett rendje és örök szeretete szerint, elidegeníthetetlen joga, hogy anyanyelvén tanuljon és imádkozzon.

Fel szeretném idézni hitvallásunknak, a Heidelbergi Káténak egy olyan mondatát, mely a mi mostani időnkben, ezen a számadás ünnepen megvalósulhat: Isten gondviselő szeretete mindazt a rosszat, amit e siralomvölgyben reánk bocsát, javunkra fordítja.

Kérdezzük meg magunktól, hogy amikor imádkozni, vagy matematikára, vagy irodalomra, vagy történelemre, vagy bármire oktattuk gyermekeinket, hogyan vigyáztunk a legnagyobb és legdrágább értékünkre: a szóra. Csak oktattunk, tanítottunk, vagy neveltünk is általa, ahogy Benedek Elek ars poétikájában megfogalmazta:

„Jézus tanítványa voltam, gyermekekhez lehajoltam,
A szívemhez fölemeltem, szeretetre úgy neveltem.”

Igénk által, a szeretet himnusza által, az Úr Jézus Krisztus által így jusson el ma mindnyájunk szívéhez annyi megtaposott remény, annyi balsors s szenvedés után: ma különösen vigyázzatok, miként ejtitek ki és hogyan használjátok a szót.

Megszólal az iskola csengője: ma évfázóra. Vannak, akik számára utoljára ebben az iskolában, vannak kiknek vakációra csupán. De ne legyen vége ennek az iskolai évnek úgy, hogy a zsoltár szavait boldog számadásként, szent reménységként közös imában ne kiáltjuk az égre: „Mint a nyilak a hősnek kezében, olyanok a serdülő fiak. Boldog ember, aki ilyenekkel tölti meg tegzét; nem szégyenülnek meg, ha ellenséggel szólnak a kapuban.”

Így nem zengő érc, pengő cimbalom, hanem Istenben beteljesedett drága jövőendő lesz mindaz, amit ez elmúlt iskolai évben hittel és reménnyel tanárok-tanítók, oktatók, szülők diákjainkkal, gyermekeinkkel – e csúcok felé igyekvő gyönyörű ifjú csapattal – együtt elvégezhetek. Így marad örökre szent és igaz az evangéliumi ígéret: akik hittel és reménnyel vetnek, vigadozással aratnak. Ámen.

Lectio continua

Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben

Alapige: Máté 6,9

Bibliailvasás: Lukács 15,17–21

1. *Az, hogy Isten Atya, maga az evangélium.* Mathias Claudius, a múlt században elhunyt hitvalló német író és publicista így kezdi a Miatyánk magyarázatát: „Amikor azt mondom, hogy Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, akkor az én tulajdon, jószágos földi édesapám emléke tör fel belőlem. De ugyan abban a pillanatban magam előtt látom Isten fenséges voltát, aki Úr mindenekefelett. Látom, amint jobb kezét kinyújtja a tengerek felett a föld végső határáig, bal keze pedig üdvösséggel és sok-sok ajándékkal van tele. Körülötte hegyek csúcsai füstölögnek. Így látom őt, amikor így imádkozom: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.”

Amit az ószövetségi próféták csak ritkán mondtak ki és népükkel is csak sejtettek, az Jézus Krisztusban beteljesedett: Isten a földi ember atyja. Míg az Ószövetség csupán 11-szer nevezi Istent Atyának, addig az Újszövetség 155 alkalommal. De óva int, hogy ezt a mennyei Atyát a földi atyák szintjére rángassuk. Atyai mivolta nem jogosít fel arra, hogy gyermeki bizalom helyett bizalmaskodjunk vele. Isten gyermekeinek szent félelemmel kell megállniuk mennyei Atyjuk előtt.

Míg az Ószövetségben Isten a népek Atyja, a Izráel annak fia, addig az Újszövetségben a gyülekezetben elő egyénnek, személynek Atyja. Jézus sohasem mondta együtt a tanítványokkal, hogy „Atyánk”, hanem így: az én Atyám” és „a ti Atyátok”. Ezért MI Atyánk. A gyülekezet közösségét alkotó tagok Atyja. Jézus az arám „Abba” szót használja. Jézus korában a gyermekek szólították így apjukat. Ez egy bizalmas megszólítás, de kicsinyítő képző nélkül. Amilyen közel van a földi atya saját gyermekéhez, olyan közel van a mennyei Atya az ő fiaihoz és leányaihoz, és mégis *fölötte* van, úgy, ahogy az ég is ott van az ember fölött. Hogy Isten Atyám, azt jelenti, hogy hozzá tartozom, Tőle kaptam az életemet, Ővé vagyok. Ő az én igazságos Atyám, aki jól tudja, hogy mire van szükségem. Akkor sem személyválogató, ha többet vagy kevesebbet kapsz, mint mások. Ő jól tudja, hogy nem vagyunk egyformák. Ő jól tudja, hogy kinek mire van szüksége.

Egy igazságérzetéről híres édesapát látogatott meg fiatal munkatársa. Nagyon elcsodálkozott azon, ahogy ez az édesapá gyermekeivel viselkedett. „Azt mondtad, hogy minden gyermekedet egyformán szereted, de nem bánsz velük egyformán. Igazságos dolog ez?” – kérdezte a munkatárs. „Igazságosságom abban áll – válaszolta az apa –, hogy igyekszem mindegyiknek azt adni, amire éppen neki van szüksége. Ha egyformán kezelném őket, nagyon igazságtalan lennék.”

Ilyen Atyánk van! Sokfélék vagyunk, de Ő igazságos marad. Atyai jósága mindenkinek azt adja, amire a legnagyobb szüksége van. Ezt tapasztalták meg az első keresztyének is, amikor Istent „a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjára”-nak nevezték. Az evangélium ez: a mi Urunk Jézus Krisztusnak az Atyja az én Atyám is.

2. *Ő Atya a por és hamu fölött.* Por és hamu vagyok, mondja Ábrahám, amikor Sodomáért könyörög. De ő azt is tudja, hogy por és hamu élete fölött egy irgalmas Isten áll. Amikor Isten új eget és földet teremt, a föld is por és hamu lesz, de addig is fölötte ott áll a kegyelmes Isten. Az ember egyetlen gombnyomással képes elpusztítani a vilá-

got. A pusztítás világbajnoka képes arra, hogy mindent porrá és hamuvá tegyen. Ugyanakkor jól tudja, hogy maga is porból lett és porrá lesz. Sejtjük végre, mit jelent ez a mondat, s mekkora reménység húzódik meg mögötte: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben? Óvakodj attól, hogy ezt a por és hamu földet s benne az embert megvesd, s minderről egyetlen kézlegyintéssel lemondj! Isten nem ezt várja tőled! Nincs jogod arra, hogy megvesd, amit Isten teremtett. Hogy a föld és az ember erre a szintre süllyedt, még nem ok arra, hogy szörnyülködve elfordulj Tőle s a mennyben keress menedéket. Isten nem ezt teszi. Ha valamit tüzen a Biblia, akkor azt, hogy Isten szereti a világot, még akkor is, ha az por és hamu, sőt éppen ezért szereti. Isten nem menekül a földtől, melytől egyesek oly szívesen eltávolodnak, megfutamodnak, kereket oldanak. Ellenkezőleg: mert ő Atya, ezért keresi ezt a földet és benne téged. Ahogy egy édesanya elsősorban problémás gyermekének szenteli a legtöbb figyelmet, időt, bölcsességet, szeretetet, egyszóval teljes szívét, úgy Isten is minden figyelmét és szeretetét e por és hamu földnek és embernek szenteli, hiszen Ő ennek az Atyja. Isten nem tagadja meg, amit teremtet. Minden más alkotó szégyellné magát és hátat fordítana művének, ha az úgy viselkedne, mint a teremtett világ. A teremtő Isten mégis szereti azt. Nem azért, mert ez a föld annyira szeretetre méltó lenne, sőt éppen ellenkezőleg: gyűlöltre méltó állapota indítja Őt végtelen irgalomra, viszi Őt közel hozzá, pártját fogja. Isten szereti a földet, még akkor is, ha az remeg, szereti a Napot, még akkor is, ha mindent felperzsel, szereti a folyókat, még akkor is, ha kiöntenek, szereti a villámot, még akkor is, ha tüzet okoz, szereti az ordító oroszlánt, bár széttépi áldozatát, szereti a házakat és a túlszűfolt városokat, még akkor is, ha összeomlanak s lakóikat maguk alá temetik. Mivel magyarázható ez? Nem kell ezt magyarázni, csupán arról kell tudni, hogy van egy atyai szeretet, amely képes arra, amire semmilyen más szeretet nem képes. Mert ez az Atya nem csak Úr a por és hamu fölött, de szent Fiában alászállott ebben a porba és hamuba, Krisztusban itt lett Atyánkká s nem a mennyekben.

3. *Ő a Fiú s mi egymás testvérei vagyunk.* Amikor így imádkozol: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, akkor nem hagyhatod figyelmen kívül a Fiút, Jézus Krisztust. Gondolnod kell ilyenkor arra az első karácsonyra, amikor az Atya a legtöbbet és a legdrágábbat adta néked. Gondolnod kell ilyenkor nagypéntekre, amikor a mennyei Atya betekintést nyújtott irgalmas szívébe. Gondolnod kell húsvétra, a mennybemenetel napjára, az első pünkösdre, az Ő második visszajövetelére és az ezekkel kapcsolatos krisztusi ígéretekre, melyek e por és hamu földnek s benne neked szólnak. Gondolnod kell ilyenkor Krisztus csodáira, akkori és mai csodáira. Gondolj a szenvedő Krisztusra s arra, hogy mindent köszönhetsz neki. Egyedül a Fiú érdeméért lett a mennyben lakó Isten az ember Atyjává. Egyedül neki köszönhetjük, hogy az Atya így szól hozzánk: ti az én gyermekeim vagytok.

Ő a mi Atyánk, s mi az Ő gyermekei vagyunk, s ezért egymásnak testvérei. Akinek a Szentlélek a Krisztusban való hitet ajándékozta, az már nem „egyke”, annak testvérei vannak. Hogy hány testvérünk van ezen a világon, akik velünk együtt mondják a Miatyánkot, csak más és más nyelven, azt egyedül Isten tudja.

Isten nem csak a hívők közösségét szereti, az egyházat. Atyai irgalmasságát minden teremtményére ki akarja terjeszteni. Atyai szeretetét általad akarja mások tudomására hozni. Isten általad akar azok Atyja lenni, akik még nem hisznek benne. Akik a Miatyánkot imádkozzák nem zárhatják ki a nem hívőket a testvéri közösségből. Akik csak magukon hordozzák az Isten képét és hasonlatosságát, mindazokért szól a Miatyánk. Az Úr imádsága a másokért való legszebb imádság ezen a földön. A Krisztus hívő népe mondja azt együtt s egymás között, de a föld minden népéért is.

4. *Álhumanizmus és kirekesztő nacionalizmus.* Mi Krisztus által vagyunk testvérek. Éppen ezt nem akarja az óemberünk. Az ember úgy akar a másik testvére lenni, hogy közben ne kelljen Isten gyermekének lennie. Krisztus nélkül akar a másik testvére lenni, a hitben való közösség mellőzésével. Az ajándékba kapott testvériség helyett a maga alkotta testvériséget részesíti előnyben. A kirekesztő nacionalizmus olyan „testvériség”, mely az Atyát figyelmen kívül hagyja s azt tanítja, hogy nem Isten nevében vagyunk testvérek, hanem a nemzet nevében. Az ilyen „testvériségbe” nem tartozhatnak azok, akikhez nem fűződik nemzeti érdek. Így született és születik olyan kirekesztő, csonka, erőszakos testvéri közösség, melynek nyomában pusztulás és halál jár. Hány „testvéri” közösség van ezen a földön, melyből kizárták Krisztust s azt vallják, hogy nélküle is testvérek lehetünk.

5. *A világ már nem ismeri fel az Atyát.* A II. világháború alatt nagyon sok édesapa volt távol a családjától éveken át. Amikor az egyik derecskei édesapa évek múlva hazajött az orosz fogságból, gyermekei nem ismerték fel az „idegenben” az édesapjukat. Valami fájdalmas zavarodottság lett úrrá a családon, amikor az édesanya azt mondta a gyermekeinek: „ez a bácsi” a ti édesapátok, nyújtsatok kezet neki, köszöntsétek és csókoljátok meg!

Ezzel a zavarodottsággal találkozunk, amikor az embert arról próbáljuk meggyőzni, hogy a mennyben levő Isten neki is Atyja. Talán érthető is ez a zavarodottság, hiszen már nem ismerik ezt az Atyát. Az az Atya, akit köszönteni kellene, akinek a kezét meg kellene, hogy ragadják, számunkra teljesen ismeretlen. Pedig nem a mennyei Atya volt a háborúban, hanem mi, s nem ő volt a fogságban, hanem mi voltunk a bűn fogságában. Nem az Atya volt távol tőlünk, hanem mi voltunk távol Tőle, mi hagytuk ott az atyai hajlékot, mert jobban szerettük az idegenben, mint otthon. Elidegenedtünk az Atyától. Ez a nemzedék egy Atyától elidegenedett nemzedék lett.

Ijesztően nagy a száma azoknak, akik már egyáltalán nem mondják, hogy: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben. Az ilyeneket szólítja meg az Atya: jöjjetek én hozzám, forduljatok felém, térjete meg, jöjjetek haza az idegenből. Ő nem haragszik, béke van a szívében. Jézus Krisztusban örökre megbékélt. Őbenne és Őáltala egyszer s mindenkorra békességünk van az Atyával. Jöjjetek és nyújtsatok kezet ennek a még ismeretlen Atyának, köszöntsétek Őt! Ne mondjátok, hogy nincs szükségetek az Atyára, hogy ti senkinek sem vagytok a gyermekei. Fordítva igaz. Kétezer év óta Ő a mi Atyánk, s mi az Ő gyermekei. Tékozló fiúként jöjjetek, röptüljete az Atya ölelő karjai közé és mondjátok őszinte szóval: „Atyám vétkeztem...”, s nem vagyok immár méltó, hogy fiadnak neveztessem. Engedd, hogy egy legyek a te szolgálid között.”

A Krisztus érdeméért bátran és bizalommal mondjátok az Úr imádságának első kérését és szívetek mélyéből buzgón imádkozzatok: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.” Ámen.

Szenteltessék meg a Te neved

Alapige: Máté 6,9

Bibliavetítés: Filippi 2,9–11

1. *Istennek neve van.* Csak a gonosz névtelen és a sötétség rejtőzködik névtelenségbe, mert szeretik a névtelenséget. A névtelen levél írója nem fedi fel önmagát. Isten nem ilyen. Isten a nevéet adja ahhoz, amit mond és tesz. Isten nem fél attól, hogy tettei és szavai napfényre kerülnek. Az ördög szereti a névtelenséget. De Istennek neve van. Ezt a nevet nem más, hanem Ő adta önmagának, mert azt akarta, hogy neve legyen. Megtehet-

te volna, hogy névtelen maradjon, de Ő szereti a fényt és gyűlöli a sötétséget. Ezért határozta úgy, hogy ne maradjon névtelen.

2. *Isten neve kiszolgáltatott név.* Isten tudtul adta az Ő nevét, de nem csak a mennyei lényeknek, ami érthető is lenne, de a földieknek is. Számunkra teljesen érthetetlen Istennek ez a lépése. Megengedte, hogy a bűnös ember ajkára vegye az Ő szent nevét. Így lett Isten neve kiszolgáltatott név. Ugye mekkora felelőtlenség az aláírásunkat adni egy üres lapon? Megnézem, hogy mit írok alá, hiszen sohasem lehet tudni, hogy mire használhatják fel az aláírásomat. A kezemből kikerült aláírással visszaélhetnek az emberek, ugyanis már nincs a birtokomban. Hamisításra is felhasználhatják.

Ekkora veszélynek tette ki Isten az Ő nevét. Ő ne tudta volna előre, hogy mi történik az Ő nevével? Nem volt Ő naiv, sem gyanútlan, amikor tudtukra adta az Ő nevét, „forgalomba hozta” azt? Jól tudta Isten, hogy mekkora veszély leselkedik az Ő nevére, s hogy vissza fognak vele élni az emberek. Ő előre tudta, hogy így lesz. S hogy mégis ezt tette, erre az egyetlen magyarázat: az Ő végtelen szeretete. Isten annyira szerette az embert, hogy az irgalmasságát előbbre valónak tekintette az Ő szent neve iránt érzett félelménél is. Atyai szíve úgy megindult nyomorúságunk láttán, hogy nevének kiejtését ahelyett, hogy a mennyekben Őt magasztaló angyalokra és szentekre korlátozta volna, rábízta az emberre is. Ő jól tudta, hogy mivé lesz az tisztátalan ajkakon, süket és nagyot halló fülekben, beszennyezett szívekben és rossz társaságban. Nem véletlenül hívják nevét mi Atyánknak. Bizonyíték rá, hogy nevét tudtul adta, ránk bízta, és el nem titkolta. Jóllehet irgalmassága szentségénél is előbbre való, ez még nem ok arra, hogy feltételezzük: nevének megszentelése másodlagos. Ellenkezőleg: „Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja az Úr büntetés nélkül, aki az Ő nevét hiába felveszi.”

Minden névnek története van, de Isten nevének története szenvedéstörténet. A mi kezünkbe is került felismerhetetlenségig elrongyolódott, elhasználódott zsíros és piszkos papírpénz. Ilyen lett közöttünk, keresztyének között az Isten neve. A Miatyánk első kérése nekünk szóló figyelmeztetés: Isten neve ne legyen az egyházban is megkopott név, nyerje vissza eredeti szépségét, egykori fényét! Ha egy ragacsos papírpénz kerül a kezünkbe, nyomban szükségét érezzük annak, hogy kezét mossunk. Isten meggyalázott szent neve ezt az érzést kell kiváltsa minden jóérezésű emberből. Ettől függetlenül Isten neve mégis szent. „Szent, szent, szent a seregek Ura.”

Amikor a pénz elértéktelenedik, inflációról beszélünk. Nemcsak a gazdasági életben, de egyházunkban is van infláció, a szavak inflációja. Sok szószéken kiejtett szó is üres, fedezetlen és értéktelen. De maga Isten neve is inflálódott. A nagy tömegnek már nem sokat ér az Isten neve, sőt, egyre kevesebbet.

Sok hamis pénz kerül forgalomba. Amikor úgy prédikálok, hogy nem vagyok tekintettel a hitvallásra, tévtanokat, hamis gondolatokat hozok forgalomba. Sajnos ez így igaz. Ki az közülünk, aki nem tartozik a „tisztátalan ajkú nép közé”, mely nemcsak az Igét hamisítja meg, de még imádsága is hamis? Kire nem vonatkozik az ítélet: „nem hagyja az Úr büntetés nélkül, aki az Ő nevét hiába felveszi”? Ne áltassuk magunkat azáltal, hogy Isten elsősorban irgalmas és csak másodsorban fontos neki nevének megszentelése!

A Miatyánk első kérése parancs és imádság. Amikor így imádkozom, hogy szenteltessek meg a Te neved, először is megvallom, hogy az Ő nevét lépten-nyomon megszenteltelenítettem, és naponként hozok szégyent az Ő nevére. Ugyanakkor kérem Istent, hogy segítsen megszentelni az Ő nevét. Bár tudom, hogy én már rég nem szentelem meg az Ő nevét, sem azok, akik melletttem ülnek a templomban, jobb- és balkéz felől, de mégis így imádkozom: „Szenteltessek meg a Te neved.”

Ne hagyjon nyugton a Miatyánk első kérése! Szegődjön melléd és ne tágtson, míg nem lesz melletted minden más könyörgésed másodrendű. Legyen ez az imádság a Lélek által egy olyan önzetlen könyörgés, mely életünk mindennapi gondjait háttérbe szorítva egyre nagyobb hangsúlyt nyer. Nem véletlenül tette Jézus ezt a kérést a Miatyánk első kérésévé. Kerüljön ez az imádság nálam is és nálad is az első helyre! Sőt, még többet is kérhetünk: legyen úrrá az életem fölött az Úr neve iránti féltő szeretet. Kálvin életében is elsőbbséget kapott a Miatyánk első kérése, azaz azt a helyet kapta meg, amely azt megillette. Hitvalló őseink is azért harcoltak, hogy egyedül Istené legyen a dicsőség: „Soli Deo Gloria.”

3. *Isten neve a kereszten szenteltetett meg.* Kicsoda állhat meg Isten előtt? Ki ne tudná, hogy az Ő szent neve emésztő tűz? Ha már ember nem, kicsoda szentelheti meg az Ő nevét? Isten úgy hallgatta meg a Miatyánk első kérését, hogy elküldte az Ő Fiát, aki félelem nélkül állhatott a szent Isten színe elé. Ő is ajkára vette Isten szent nevét, úgy, ahogy itt a földön találta: a felismerhetetlenségig beszennyezett. Ezt a megkoptatott, lejáratott, meghamisított nevet halálában és feltámadásában mutatta fel a maga dicsőségében és szentségében. Isten neve meggyalázásának büntetését is magára vette, Isten meghurcolt nevét a Golgota keresztfájára vitte. Ott, a Golgota keresztfáján szenteltetett meg Isten neve. Onnan került vissza Isten neve újból az emberek közé, de már oly tisztán és ragyogón, amilyen a teremtés hajnalán volt.

Hogy mennyire szívén viselte Isten nevét, jól mutatja az Ő főpapi imája: „Megjelentettem a Te nevedet az embereknek. És én ő érettük oda szentelem magam, hogy ők is megszenteltek legyenek az igazságban.” Ő pedig keresztfáig való engedelmessége jutalmául olyan nevet kapott, amely „minden név felett való név”.

Téged és engem az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében kereszteltek meg. Nem az Isten megszenteltetett, hanem Krisztus által megszentelt nevében. Az Ő neve rajtunk, azt hordozzuk és visszük magunkkal életünk végéig. Látszik-e rajtunk? Epésen mondta egy ateista: „a jó templomba járók rossz szomszédok”. Sajnos van rá eset, de ne történjék meg! Nekünk egy percre sem szabad elfelejtenünk azt, hogy Istennek a Krisztus által megszentelt nevébe kereszteltettünk bele.

4. *„Szívem csendben az Úrra figyel...”* Így kezdődik egy szép és nagyon könnyű kánon. Amikor elcsendesedem az Úr előtt, akkor is az Ő nevét szentelem meg. Néhány évvel ezelőtt temettem egy istenfélő asszonyt, aki évtizedekig feküdt súlyos betegen az ágyban. Magányos óráiban sokat imádkozott másokért. Imádságai sajátos módon fejeződtek be. Miután a másokért való imádságban mindent felsorolt és vigyázott arra, hogy semmi ki ne maradjon, így fejezte be azt: „Kérlek, Istenem, hallgass meg engem azért, hogy ő szívében elcsendesedve állhasson meg a Te színed előtt.” Ezt követően egy második, majd egy harmadik ismerőséért is imádkozott s azokat is így fejezte be. Imádságában minden bizonnal azon volt a hangsúly, hogy az, akiért imádkozik, lélekben elcsendesedjen és szívében békességgel és Isten akaratában való megnyugvással álljon meg az Úr színe előtt. Ez a súlyos beteg asszony Isten nevének megszentelését az Ő színe előtt való elcsendesedésben vélte felfedezni.

Isten neve megszentelése ma különös aktualitással jár. Az a sok nyomorúság, amelyben részeseülünk, keserúséggel tölti be a szívünket. Ez a megkeseredettség egyre fokozódik és súlyos vádokban és kifakadásokban keres kiutat. „Miért tette velem ezt Isten? Hát megengedheti ezt Isten? Hol volt akkor Isten? Ha te vagy az Isten, akkor szállj alá és segíts rajtam! Meghalt az Isten! Nincs Isten!” Így perel a szívében megkeseredett ember, s hogy megszabaduljon, öngyilkosságba menekül. Az öngyilkosság a megkeseredett ember utolsó nagy lázadása az ég ellen, a kétségbeesés utolsó, meggondolatlan öklárázása Isten felé. Az életet gyűlölt különként dobja el magától, keserű gúnyal, elutasító-

an. „Nem kell” – mondja, s odadobja Isten lábai elé, aki azt megszentelte s egyszülött Fiát adta érette. De aki Jóbként hagy fel a lázadással s lelkében elcsendesedve arra a felismerésre jut, hogy Isten útjai mégis igazak, éppen ezáltal szenteli meg Isten nevét.

A keserű poharat Jézus is fenékgig itta, de Isten akaratában megnyugodva és lélekben elcsendesedve szól: „Atyám, a Te kezedbe teszem le az én lelkemet.” Amikor az Isten-nel szembeni vádaskodás önbírálattá lesz, amikor az önbírálat és az önvádaskodás elnémul a kereszt előtt, amikor Istennek adok igazat és felháborodott szívem elcsendesedik Isten előtt, akkor az Ő nevét szentelem meg. Évtizedekkel a II. világháború után fedezték fel a kölni dóm tözsomszédságában azt a bunkert, amelyben hosszú ideig keresztyének és zsidók rejtőzködtek a Gestapo elől. Közülük írta valaki a bunker falára: „Hiszem, hogy van Nap, akkor is, ha már nem süt! Hiszem, hogy van Isten, akkor is, ha hallgat! Hiszem, hogy van szeretet, akkor is, ha rejtve marad!” Így szentelte meg ott valaki Isten nevét.

Így szenteld meg te is! Mondd te is: Hiszek a világosságban, mert a sötétségben Krisztus a világ világossága! Hiszek Istenben, mert Krisztusban szólított meg engem! Hiszek a szeretetben, mely megjelent a Golgota keresztyén! Egy sötét, néma, gyűlölködő világban így kell megszentelni Isten nevét. Ámen.

Jöjjön el a Te országod

Alapige: Máté 6,10

Bibliáolvasás: Márk 1,14–15

1. „Bétölt az idő és elközéltett a mennyeknek országa.” Mi vagyunk az oka annak, hogy a föld már régen nem Édenkert, hanem küzdőtér emberek és népek, országok és nagyhatalmak között. A világ hadszíntérré lett vízen és szárazföldön, levegőben és a világűrben. És mégis része az Isten országának, hozzá tartozik, úgy, ahogy van. Nem más világnak, hanem ennek a bűnös világnak, ennek az „átokverte” földgolyónak ígérte meg Jézus, hogy ismét eljön. Amikor betelt az idő, Isten elküldte az ő Fiát, aki már első nyilvános fellépése alkalmából ezt mondta: „Elközéltett a mennyeknek országa.” Itt van, közöttünk van, nem távol, nem kell vándorbotot ragadni, messze menni. Ahol az Ő uralma, királysága (= bazilea) megvalósul, ott van az Isten országa. Maga Jézus mondja, hogy ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az Ő nevében, Ő ott van közöttük. Ne más- hol keresd Isten országát, hanem ott, ahová Isten állította.

Egy régi történet szerint két szerzetes arról olvasott, hogy valahol a világ végén van egy hely, ahol a menny és a föld összeér, és ott van az Isten országa. Elhatározták, hogy elindulnak s szerzetesi cellájukba vissza sem térnek, míg meg nem találják azt a helyet. Bejárták a földet, számtalan veszéllyel dacolva, sokat nélkülözve, a kísértéseknek bátran ellenálltak. Azt is olvasták, hogy ott van egy kapu, amelyen csak kopogtatni kell, s azon belépve máris Isten országában vannak. Évek teltek el, míg megtalálták, amit kerestek. Kopogtattak s dobogó szívvel az ajtón belépve saját szerzetesi cellájukban találtak magukat. Ekkor döbrentek rá arra, hogy az a hely, ahol az ég és a föld találkozik, itt van a földön, pontosan azon a helyen, amelyet Isten jelölt ki számukra.

Ilyen közel van hozzánk az Isten országa. Ha Jézusban nem jött volna el az Isten országa, akkor hiteltelen lenne a Biblia, s a próféták és az apostolok hazudtak volna. De Isten ígérete beteljesedett s itt van közöttünk Isten országa. Ha meg itt van, akkor miért kell mégis így imádkoznunk, hogy jöjjön el a Te országod? Azért, mert Isten senkire sem kényszeríti az Ő országát, Isten minden körülmények között tiszteletben tartja az ember szabadságát. Mi nem úgy tartozunk az Isten országába, ahogy egy esőcsepp, egy kő, egy csatornán csiripelő veréb tartozik a földhöz, nem természetükénél fogva, nem

magától értetődő, nem sorsszerűen és elkerülhetetlenül. Jézus halála és feltámadása vászolás elé állít és döntésre készítet. Isten országa hit által lesz a miénk. Nem úgy tartozik az ember Isten országához, mint az alma az ágához, egy parányi kocsány által. Hit által lehetsz Isten országának polgára. Akarsz-e, képes vagy-e mellette dönteni?

Jóllehet ilyen közel van az Isten országa, mégis kizárhatjuk magunkat abból. Elviselni is nehéz azt a gondolatot, hogy Isten országa itt van s mégsem tartozunk hozzá. Mert aki nem hisz, nem tartozik hozzá, még akkor sem, ha itt van. Ez pedig azzal a súlyos következménnyel jár, hogy egy másik hatalom uralma alá kerülök. Ugyanis az ördögnek és a halálnak még maradt annyi ereje, hogy hatalmába kerítsen. Vagy hit által vagyok Isten országának tagja, vagy pedig hitelenségemben saját bálványaimnak, kapzsiságomnak, változó és divatos eszméknek és tévedéseknek leszek az áldozata. Bár a bűnnek és a halálnak még mindig maradt annyi ereje, hogy erősebb legyen az embernél, de már annyi nem, hogy Krisztusnál is erősebb legyen. Nem igaz, hogy a földön két egyenrangú hatalom létezne: a Krisztusé és a Sátáné. Még ha lépten-nyomon úgy is tűnik, hogy a Sátán birodalma nagyobb és erősebb az Isten országánál, akkor sem egyenrangúak. Nem igaz, hogy Krisztus és az ördög közötti kötélhúzás döntetlenre állna s ebben a kötélhúzásban az ember hol az egyik oldalra, hol a másik oldalra sodródna. A kötélhúzásban (ha egyáltalán lett is volna) az első nagypénteken vége szakadt, mert Krisztus győzött. Nem két harcos áll egymással szemben, hanem egy győztes és egy vesztes. Ezt kell tudnunk nekünk, amikor azt imádkozzuk, hogy jöjjön el a Te országod. Jól tudta ezt az a misszionárius is, aki az egyik fogolytáborból, ahol hat évet töltött rácsok és szúrósdrót mögött, ezt írta: „Minden nap az ördög szemébe vágtuk azt, amire egyáltalán nem szívesen hallgatott, hogy csatát veszítettél és Krisztus győzött!”

2. *Útravaló a menny felé vezető úton.* A Miatyánk második kérésében többek között négy konkrét dolgot kérünk:

Először: *jöjjön el a hit*, azaz adj Istenem hitet, nekem, családomnak, szomszédaimnak és a hiteleneknek. Erősítsed gyenge hitünket! Hiszen nem azért oly nyomorúságos és siralmas az élet, mert távol van az Isten országa, hanem azért, mert nincs hitünk. Hát van fontosabb a hitért való imádságnál?

Másodszor: *jöjjön el az Ige*, azaz szólaljon a TE Igéd! Szóljon a TE beszéded! Hát nem szól? Hát nem az Ige körül mozog egész egyházi életünk? De igen! És mégis az kérem, hogy törjön utat felénk az Isten beszéde. Fentről jöjjön az Ige, ő kerítsen hatalmába! Úgy jöjjön, mint emésztő tűz, mint pöröly, mely a sziklát is szétveri, mint tavaszi zápor, vagy nagy szárazság idején egy megkésített eső! Hát van imádság, mely többet kér ennél?

Harmadszor: *jöjjenek a sákramentumok*, mindenekelőtt a *keresztség*, amely ugyan itt van az egyházban, de még sincs itt. „Rég volt, nagyon rég” – csak ennyit tudunk mondani saját keresztelésünkről. Már csak az emlékeinkben van helye. Az első pünkösdi emberek ezt kérdezték Pétertől: „Mit cselekedjünk?” Ő pedig így válaszolt: „Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan és vesztéte a Szentlélek ajándékát.” Ez a keresztség! Ezt kérjük, hogy jöjjön el! Krisztus kereszteljen meg bennünket tüllel és Szentlélekkel. Ilyen sokat kérünk a Miatyánk második kérésében. És jöjjön el az *úrvacsora*, melytől egyre távolodik a gyülekezet. Pedig csak néhány lépésre van az úrasztala és mégis sajnáljuk megtenni azt a néhány lépést. Ebben a kérésben azt kérem, hogy ne bírja ki a gyülekezet úrvacsora nélkül. Kerüljön az úrvacsora ismét a középpontba! Félelmetesen üres a világ és az életünk középpontja. Imádkozzunk így: Add Uram, hogy foglalatosak legyünk a kenyérnek megtörésében.

Negyedszer: *jöjjön el az imádság*, azaz „Uram, taníts meg minket imádkozni!” Imádságaink 99%-ában azt kérjük, hogy jöjjön el az ÉN országom és nem azt, hogy jöjjön el

a TE országod. A Miatyánkból azt is meg lehet tanulni, hogy saját könyörgéseink mentesek legyenek önös érdekeink hangoztatásától. A Krisztustól tanult imádság megtisztítja és újjászüli könyörgéseinket.

Isten királyi uralma akkor valósul meg az életben, ha hiszek, az Igére figyelek, élek a sákramentumokkal és imádkozom.

3. „Az Isten országa nem szemmel láthatóan jön el.” Az Ő országát két egyenes metszőpontján kell keresni. A mai ember egyre távolodik Istentől. Ez az eltávolodás egy olyan vertikális vonalon történik, amely a mélység felé szalad. Az életünket az Istennel való édenkerti közösség magasságában kezdtük. Dacos önállóságunk, az atyai háztól való elszakadásunk következtében egyre mélyebbre csúsztunk. De azt a vonalat metszi egy másik vonal, az Isten országa növekedésének horizontális vonala. Amilyen mértékben távolodik az ember Istentől, olyan mértékben terjed e földön Isten felségterülete. Az Istentől való elszakadásunk ellenére is egyre határozottabban és sikeresebben valósul meg az Isten országa. Isten teljes királyi hatalommal uralkodik minden lázadás és zsarnokság felett, míg meg nem valósul világot átölelő üdvözítő terve. Az ő uralmának rejtett növekedésére nem érvényesek a növekedés általános szabályai és kritériumai.

Nem úgy jön el Isten országa, hogy az ember egyre mélyebben lesz keresztyén és egyre több ember lesz keresztyén, a gonosz pedig tért veszít és örökre eltűnik. Isten országa másképpen jön el, félelmek és nyomorúságok között. Az élet megy tovább, talán bombák fognak hullni az égből és egy újabb tömegmészárlás fogja sokkolni a világot. Isten országa ide jön el, ide, ahol a legnagyobb a nyomorúság. A világ legsötétebb pontjaira. Isten országában az emberek nem egymás mellett élnek, hanem egymásért élnek, ott nem én vagyok az első, hanem a másik. Sokatmondó a rabbi irodalom egyik elbeszélése: „Uram, szeretném látni a mennyországot és a poklot” – szöjt a rabbi. „Jól van – válaszolt Isten –, majd Illés elkalauzol téged.” Meg is érkeztek egy hatalmas terembe, melynek közepén nagy edényekben finom ételek párolognak. Körülöttük emberek ülnek, kezükben rendkívül hosszú nyelű kanállal. Mindenki sápadt, sovány és rosszkedvű. Senki sem szól egy szót sem. Ugyanis a kezükben levő kanál nyele oly hosszú, hogy hiába merítenek vele, az ételt nem tudják a saját szájukhoz vinni. A teremből kimenne csak ennyit mondott a rabbi: „De különös hely!” „Igen – válaszolt Illés –, ez a pokol.” Ezután Illés egy másik terembe vezette a rabbit, ahol szintén emberek ültek étellel tele edények körül, kezükben hosszú nyelű kanalakkal, jól tápláltak, egészségesek és jókedvűek voltak. De itt senki sem próbálta meg a hosszú nyelű kanalat a saját szája felé vinni, itt mindenki a másikat etette. Ez volt a mennyország.

Isten országában egymásért élnek az emberek. Még Keresztelő János sem értette ezt. Ő is másképpen képzelte el az Isten országát. Ő és kortársai Isten országát egy új, messiási világrend e földön való megvalósulásában várták. Mekkora keserűséggel kellett tudomásul venniük, hogy Isten országa nem úgy jött el, amint hitték. A Názáreti Jézus csak egy tehetséges prédikátor volt az ő szemében, aki igazán gyakorolta a felebaráti szeretetet. Az ő alakját nem kísérték forradalmak megszokott és félelmetes jelei. Ezért üzen kétségbesetten: „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?” A válasz kijózanító: „A vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak és a siketek hallanak, a halottak föltámadnak és a szegényeknek az evangélium hirdettetik.” Jézus válaszából egyértelműen kiténik, hogy Isten országa ott van, ahol vakság, poklosság és halál van. Ide jön el, nem tér ki ezek elől. Jézus éppen itt, ebben a földi nyomorúságban valósítja meg az Ő országát. Ilyen mélyre hajol alá Isten a bűnös, nyomorult emberhez. Mindenét erre a emberre tékozolta. Itt van a mélyben Isten országa, de Ő is itt van a mélyben.

Isten országa titokban, rejtett módon épül. Olyan ez, mint amikor egy hidat építenek és körülötte állványok állnak, melyek szinte mindent eltakarnak, csak a munka zaja hal-

latszik, a léghalápácsok becsapódása. De amikor az állványokat leszedik, egyszerre láthatóvá válik az egész híd a maga nagyságában és szépségében.

Eljön az idő, amikor mindaz, ami eddig rejtve volt, napvilágra kerül, amikor Isten csodálatos tettei nyilvánvalóvá lesznek és királyi uralmának nagysága megjelenik az ember szeme előtt. Isten országa a Krisztus keresztjében van elrejtve, aki igent mond erre a keresztre, látni fogja Isten országát. Akkor majd minden térd meghajol, vagy önként, csodálkozva és imádva az Istent, vagy pedig Isten hatalma és dicsősége által térdre kényszerítve. Mert eljön az idő, amikor Isten lesz minden mindenekben. Mondjunk igent a Krisztus keresztjére. Boruljunk le önként hálatelt szívvel, így imádkozva: „Jöjjön el a Te országod.” Ámen.

Legyen meg a Te akaratod

Alapige: Máté 6,10

Bibliaviasás: Máté 21,28–32

1. *Ahol a Miatyánk harmadik kérését imádkozzuk.* Egy olyan világban kérjük Istent, hogy legyen meg az Ő akaratá, ahol éppen azt nem cselekszik az emberek. Nem az Isten akaratá az, hogy népeket irtsanak, templomok és házak hamuvá legyenek. Ez emberi akarat. Hiába vagyunk keresztények, hiába szólítjuk meg Istent, hiába imádkozunk és járunk templomba, ha nem cselekedjük Isten akaratát. „Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram! Uram, megyen be a mennyeknek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” De nemcsak kinn a világban, itt bent, a szívünk mélyén sem teljesedik be az Isten akaratá. Hát Isten akaratá, hogy tele legyen a szívünk gonddal, félelemmel, önzéssel és szeretetlenséggel? Hát Isten akaratá az, ami szóban, tettben és gondolatban történik? Hát nem éppen a saját akaratunk az, melynek oly nehezen tudunk ellenállni, mely oly dühösen csapja be az ajtót, ha Isten kopogtat? Ha itt a földön is megvalósulna Isten akaratá, akkor egyáltalán nem kellene kérni, hogy legyen meg az Ő akaratá. Sajnos, nem ez történik. Mi is és mások is folyamatosan bojkottáljuk Isten akaratát. Ha érvényesült volna Isten akaratá a földön, akkor hiányozna a Miatyánkól a harmadik kérés. De mert nem érvényesült, ezért állítja előnkbe követendő példaként az Atya akaratának mennyben való megvalósulását. Az ember teremthetne itt a földön olyan állapotot, melyben Isten akaratá éppoly magától értetődően és egyértelműen valósulhatna meg, mint a mennyekben, az angyalok és idvezült lelkek közösségében.

2. *Jézusnak kenyere az Atya akaratának teljesítése.* Egyedül Ő mondta magáról, hogy: „Az én eledelem, hogy cselekedjem az én mennyei Atyám akaratát.” Jól értjük? Jézusnál Isten akaratának teljesítése nem ráadás, pótlék, valami desszerthez hasonló fogás, mely egy kiadós ebéd után el is maradhatna, hanem főétel, életének legfontosabb tápláléka. Ahogy naponként táplálom a testet, ahogy gondolatommal és érzékszervemmel az éhség kényszerítő hatása alatt a kenyérré koncentrálok, úgy él az ember Isten akaratának cselekvéséből, arra figyelve élete minden idegszálával. És amint az éhség megszűnése a jóllakottság és a megelégedettség érzésével tölt el, úgy jelent megelégedettséget, belső békességet az Atya akaratának cselekvése.

Nem azért nem teljesítjük Isten akaratát, mert gyengék vagyunk, hiányzik belőlünk az engedelmességhez szükséges erő, tehetség, mert tunyák és lagymatagok vagyunk, vagy mert a lejtőn már nincs megállás. Kant, a nagy filozófus ezt képviseli, amikor arról beszél, hogy az ember ismeri a jót, az erkölcsi normát, a *categoricus imperativust*, de erkölcsi törekvéseiben mindig lemarad, hátul kullog. Ha az ember összeszedné magát, teljesítené azt. De a betegség gyökerei sokkal mélyebbek ennél. Az értékítéletünkkel van

baj, mely teljesen kusza és torz, olyannyira, hogy mi egyáltalán *nem akarjuk másként*, csak ahogy eddig. Saját akaratunkból szebbnél szebb élettervek valósulnak meg. De nem szeretjük, ha ezeket az életterveket Isten adja a kezünkbe. Minél több saját életterv valósul meg, annál céltudatosabb lesz az ember. Az ember minden körülmények között szeretne egy bizonyos lakáskultúrát megvalósítani, hivatásában sikert elérni, családját boldognak látni. Ha ezek a saját élettervek elmaradnak, akkor ökölbe szorítjuk a kezünket és kárhozzatjuk az Isten akaratát, mely keresztül húzta emberi terveinket. Nem így Krisztus! Amikor a Getsemáne-kertben tusakodik és már látja is maga előtt a keresztfát, nem azért vívódik, hogy saját élettervet valósítsa meg és fogadtasson el. Ő ott nem azért tusakodik, hogy miként lehetne szenvedés és kereszthalál nélkül teljesíteni messiási küldetését. Ő ott azért harcol, hogy ne hogy az Ő saját akaratát elválassa Őt az Atyától. Amikor a Getsemáne-kertben ez a belső vívódás így ér véget: „Ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy Te”, akkor Ő ezt nem összeszorított fogakkal mondja, nem úgy, mint akivel emberfeletti erőfeszítései ellenére is másként történik valami, mint ahogy akarta. Ő nem azt mondja, hogy „ez nem megy másként, ebbe bele kell törődni, s sors ereje erősebbnek bizonyult a saját erőmnél” Nem! Ő mást mond. Ő hálát ad Istennek, hogy rá bízhatja magát, hogy a saját akaratát, álmait, reményeit feladhatja. És ez neki nem jelent sem fájdalmat, sem lemondást, sem áldozatot, hanem megbékélve teszi le az életét az Atya kezébe. Így akarta Jézus azt, amit az Atya is akart.

3. *Sokba kerül az Isten akaratának teljesítése.* A Miatyánk harmadik kérése nagyon sokba került Jézusnak: az életébe. De éppen ezáltal szabadult meg a világ. Ez volt Isten akaratát, az, hogy senki el ne vesszen, még a legkisebb sem, hanem mindenki éljen. Isten nem akarja a bűnös ember halálát. Amikor a Miatyánk harmadik kérését imádkozod, akkor tulajdonképpen azt kéred, hogy Isten szabadítsa meg a világot és ne engedje, hogy elpusztuljon. És bár jól tudta Jézus, hogy mindez az életébe kerül, mégis arra tanítja a tanítványokat, hogy legyen meg az Atya akaratát.

Krisztus által már megszabadult a világ, de hogy mégis így kell imádkozni, az nem azért van, mintha nem valósult volna meg Isten akaratát, mintha nem sikerült volna a váltság munkája, mintha a Krisztus áldozata nem lett volna elégséges. Sőt! Ez azért van, azzal a céllal történik, hogy Krisztus áldozatát mindenki elfogadja, hogy az Ő neve ismert legyen minden népek előtt, s e név előtt minden térd meghajoljon.

Nekünk is sokba kerül az Isten akaratát a teljesítése. Az ember Isten üdvözítő akaratában halálos veszedelmet lát, saját akaratát konkurenciáját. Amíg a saját akaratunk össze nem törik, amíg nem kerülünk a tékozló fiú hazatérő állapotába, addig nem tudunk odaborulni a szabadító Atya kebelére. Nekünk is sokba kerül. Az életünkbe. Az emberünkbe! Amikor imádkozom, hogy legyen meg a Te akaratod, akkor azt kérem, hogy odaadhassam az életemet Istennek, hogy törjön össze a saját akaratom és kapituláljon az Ő akaratát előtt. Nem véletlenül mondta Luther: „ez egy félelmetes kérés”. Ha csak sejtenénk is, hogy e kérésben önmagunk átadásáért, Istennek való odaszenteléséért imádkozunk, akkor bizonyára sokan elnémulnának és nem mondanánk tovább a Miatyánkot.

A Miatyánk harmadik kérése az úgynevezett „jó embereknek” egyszerűen ellenszenves. És ki nem jó közülünk? A földön hemzsegek azok, akik csak a jót akarják. Itt Derecskén is sokan csak a jót akarják. Sok jó kezdeményezésnek vagyunk a tanúi. Országos szinten pedig magasra csapnak a jóakarat hullámai, gondoljunk csak a hajléktalanokra, a szegényekre, a gyermekekre, egy-egy természeti katasztrófára. Csak egy a bökkenő. Mindez azzal a kikötéssel történik, azzal a fenntartással, hogy ilyen esetekben csak az ember akaratát valósuljon meg. Ez az akarat nem szenvedhet csorbát, az szent és sérthetetlen. Ez az akarat makacs, önfejű, dacos akarat, mellyel nem csak tele van a vi-

lág, de Isten üdvözítő akarata nélkül és ellenében akar megvalósulni. Ez pedig nem más, mint az önmegváltás gondolata és szándéka tudatosan vagy tudat alatt.

4. *Kár volt Krisztusnak meghalnia?* Isten üdvözítő akarata, mely a Krisztus életébe került, az ember szemében nem tűnik igazán értelmes dolognak, sőt célszerűtlennek és haszontalannak. Sokan nem is értik, hogy miért kellett Jézusnak 30 évesen meghalnia, közvetlenül nyilvános működése megkezdése után. Érthetetlen a Getsemáne-kertből a Golgota hegyére vezető út is, pedig ez az üdvösség útja. Ami a mi szemünkben haszontalanság, éppen az szolgálja az emberiség javát. Ami bolondság, az bölcsesség, és ami bölcsesség volt, éppen az maradt rejtve a bölcsek elől, de nyilvánvalóvá lett a gyermekek előtt. Amit az ember a halál útjának vélt, az az élet útja volt. Mi csak vereséget látunk ott, ahol győzelem született. Mi csak a megköztözött Jézust látjuk, holott Ő a szabaddító. Ahol Ő látszik segítségre szorulnak, ott van a mi segítségünk. Ahol mi csak egy magatehetetlen Krisztust látunk, ott van Isten mindenható ereje. Ilyen rejtett módon, minden értelmet felülhaladó módon teljesedett be Isten akarata Jézus Krisztusban.

5. *Ne legyen saját akaratunk?* Vajon amikor Isten akarata kedvéért lemondunk a saját akaratunkról, akkor teljesen elveszítjük a saját akaratunkat és önállóságunkat? Aki a saját akarátát feladja Isten akarata kedvéért, annak az akarata nem semmisül meg. Krisztus nem semmisíti meg önálló gondolkodásunkat, lelki világunkat, akaratunkat, hanem igénybe veszi azt, szolgálatába állítja. De ha ezt megtapasztaljuk, lázadozik az emberünk. Ilyenkor jelentkeznek azok a nehézségek, amelyek eddig teljesen ismeretlenek voltak. Mert nem alaptalanul ijedünk meg attól, hogy eszköz legyünk az Isten kezében. De ne félj ettől a mennyei kéztől, ne félj attól, ha kezébe vesz, hiszen Isten akarata minden körülmények között üdvözítő akarat. S még ha rettenetes dolog is az élő Isten kezébe esni, mégis üdvös. Ezért „legyen meg a Te akaratod”!

De ha meg is engedjük Istennek, hogy hasson az értelmünkre és lelkünkre, de hogy az akaratunkat is maradéktalanul befolyásolja, azt már nem engedjük meg. Azt szeretnénk megőrizni a magunk számára. Így születik a megosztott élet, a megfelezzett, félszívű, középszerű, kétharmad-egyharmad keresztyén élet. Ez a mi tragédiánk. Ezért olyan fontos, hogy legyen meg az Isten akarata, nem félig, vagy egyharmad-kétharmad részben, hanem teljesen, egészen. Akkor is legyen meg az életben az Isten akarata, ha miatta nekem is azon a fájdalmas úton kell járnom, amelyen Mária járt és Jézus testvérei: „És monda néki valaki: Ímé, a te anyád és testvéreid odakünn állnak és szólni akarnak veled. Ő pedig felelvén, monda a hozzá szólónak: kicsoda az én anyám és kik az én testvéreim? És kinyújtván kezét az Ő tanítványaira, monda: Ímé, az én anyám és az én testvéreim. Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fitestvérem, nőtestvérem és anyám.”

Ne oszd meg az életedet! Nem lehet, hogy abból kétharmad a tiéd és egyharmad az Istené. Ma is megtörténhet, hogy csak a vámszedők és a halászok követik Jézust. Szomorú lenne, ha a fiak kétharmad-egyharmad életre törekednének vagy még ennél is rosszabb arányra, felezésre. Fele Istené és fele az enyém. Azaz legyen meg a Te akaratod, de legyen meg az enyém is. Az ilyenek nem tartoznak Krisztus követői közé. Az ilyeneket Isten országában megelőzik a vámszedők és a paráznák. Erről szól Jézus idevágó példázata: „De mit gondoltok ti? Vala egy embernek két fia és odamentvén az elsőhöz, monda: Eredj fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben. Az pedig felelvén monda: Nem megyek, de azután meggondolván magát, elméne. A másikhöz is odament, hasonlóképpen szólva. Az pedig felelvén, monda: Én elmegyek Uram, de nem méne el. E kettő közül melyik teljesítette az Atya akaratát? Mondának néki: az első. Monda nékik Jézus: Bizony mondom néktek: A vámszedők és a parázna nők megelőznek titeket az Isten országában.” A hit engedelmség.

Imádkozunk őszintén és komolyan, hogy odaszentelhessük az életünket Isten akaratának teljesítésére, hogy ne csak félig, megosztottan legyünk az Ő gyermekei, hanem egészen, mind testestől, mind lelkestől. Ámen.

A mi mindennapi kenyerünket...

Alapige: Máté 6,11

Bibliolvasás: Máté 7,7–11

1. *A keveset is Tőle kérd!* Nem kicsinyes dolog az ég és a föld Urától kenyeret kérni? Nem illetlenség a magasságos Istennél morzsákért kopogtatni? Mi történt volna, ha Jézus megtiltotta volna, hogy az Istentől ilyen apró dolgokat kérjünk, holott éppen ezek az apró dolgok is számunkra rendkívül fontosak? Mi lett volna a következménye annak, ha Krisztus megparancsolta volna, hogy Istenhez csak egészen nagy dolgokban forduljunk, mint pl. az Ő országa, Krisztus uralma és a halottak feltámadása ügyében? Ha ezt tette volna, akkor mi ma nagyon magunkra maradottak, árvák és magányosok lennénk és hiányozna az Isten életünk gondterhelt hétköznapijaiból. De a mi Atyánk annyira reális emberi helyzetünk felmérésében, annyira ott van a hétköznapijaink gondjaiban, hogy életünk legapróbb ügyeit is, legyen az egy ruha vagy egy darab kenyér épp oly fontosnak tartja, mint mi. Isten úgy fogad el bennünket, ahogy elébe állunk, hús-vér emberként, a magunk álmaival, eszméivel, apró kívánságaival, félelmeivel, éhségével, fáradságával, életünk ezernyi örömeivel és bánatával. Isten mélyen együtt érez a gyermekét elvesztett naini özvegygel. Neki is fáj a gutaütött tehetetlensége, akit négyen emelnek s a megbontott háztetőn át Krisztus elé leengednek. Jézus azt mondja a fáradt tanítványoknak, hogy pihenjenek egy keveset. Figyelmét nem kerüli el az ötezer ember éhsége, sem az, hogy a kánai menyegzőben elfogy a bor. Jézus nemcsak Isten országáról tud, melyről példázatokban beszél, de azokról is tud mindent, akik ezt hallgatják. Ő testvérként született a nyomorúság idejére és odafordul minden éhező, szomjazó, hajléktalan ember felé.

Ernst Wurcke *Egy vándor két világ között* című novellájában azt írja, hogy az embernek Istentől semmi mást nem volna szabad kérnie, csak erőt. Az embernek Isten kezét még szabad megfognia, de ne nyújtsa ki a kezét a benne levő fillérek és morzsák után.

Nyújtsd ki bátran és ne vess meg egyetlen fillért, egyetlen kenyérmorzsát sem, hiszen Ő azt azért nyújtja feléd, hogy elfogadd! Jaj, ha a filléreket és a morzsákat nem fogadod el az Isten kezéből. Akkor mi is tovább megyünk, hasonlóan a megvendégelt ötezer emberhez a kenyerüket megsokasító Krisztus nélkül, akik nem úgy tekintettek Jézus kezére, mint arra a helyre, ahonnan minden földi és mennyei jó származik.

Bízzuk bátran Istenre életünk apróbb ügyeit is. Minden gondotokat Őrá vessétek. *Mindent*, nemcsak a nagyokat, de kicsi és apró gondjaitokat is.

2. *Csak a mindennapi kenyeret kérd!* Nem csak arra tanít Jézus, hogy Tőle kérjük a kenyeret, de arra is, hogy azt mindennapi kenyérként, mint napi fejadagot, porciót kérjük, azaz mindig csak annyit, amennyire éppen ma szükségünk van. Sejtlemem sincs róla, hogy az ember egy életen át hány mázsa kenyeret ehet meg és mekkora lehet az amennyiség, amelyet az emberiség fogyaszt el az ítélet napjáig. Jézus nem engedi, hogy ekkora mennyiséget kérjünk. Ő nem akarja, hogy ekkora távlatokban oldjuk meg kenyérgondjainkat. Engedd, hogy legyen a te holnapi kenyérgondod Isten gondja! Ne aggodj a holnap felől, inkább jusson eszedbe, hogy holnap is az Ő kezéből kapsz mindent. Kenyér dolgában nem számolgatni és méricskélteni kell, hanem Istenben bízni. Ne kalkulálj, hanem higgy!

Nemcsak testi, de lelki kenyerünket is napi adagként kapjuk. Isten az Ő igéjét sem adja ki előre, az előttünk álló egész életútra, hanem ahogy a zsoltaórokban olvassuk: „Az

én lábammak szövetnéke a Te igéd és ösvényemnek világossága.” Isten igéje mindig csak az előttünk levő lépést világítja meg, amelyet éppen meg kell lépnünk. Az ige szövetnekét is csak a következő méterekre kapjuk. Az ige mint szövetnek nem fényoszóró, mely bevilágítja az elkövetkező esztendőket, hogy messziről lássuk az előttünk levő hosszú utat. Az ige csak lábunknak szövetnéke, mindig a következő lépésre, de mégis bátran mehetünk a sötét éjszakában, hiszen Ő fogja a kezünket. Ezért csak a mindennapi testi és lelki kenyeret kérd!

3. *Isten nem veti meg az anyagiakat.* Bizonyára csodálkozunk azon, hogy a régi egyház sok tanítója egyszerűen elképzelhetetlennek tartotta, hogy az ember a Miatyánk negyedik kérésével zavarja Istent. De a Biblia tanítása szerint a földi, istentelen materializmus mellett létezik egy isteni, szent materializmus is, abban az értelemben, hogy Isten nem veti meg és nem nézi le az anyagot, hanem úgy tekint rá, mint teremtményére. Amikor Jézus azt mondja, hogy eredj be a te belső szobádba és zárd magadra az ajtót és ott imádkozzál, akkor a zsidó ház egyetlen zárható helyiségébe küld, az éléskamrába, oda, ahol étel-illatok terjengenek a levegőben. Valahol olvastam, hogy Jézus azért küldte a szegény embert az elhagyott halászkikötőbe, hogy az emlékeztesse őt az ő szegénységére, a gazdag embert pedig azért küldte a forgalmas halászkikötőbe, hogy az a szegényekre emlékeztesse őt. Ide küldi Jézus az embert imádkozni, a halszágu kikötőkbe és a jó illatú éléskamrákba. Ilyen valóságosan hajol oda Isten az ember anyagi helyzetéhez. Ennyire érdekli Istent az ember materiális helyzete. Ez a mennyei materializmus főleg az Ószövetségben jelentkezik. Ámosnál olvassuk: „Három bűne miatt Izráelnek, sőt négy miatt nem leszek elnéző, hiszen pénzért adták el a szegényt, az igazat pedig egy öltő sarúért.” A mindenható Isten veszi magának a fáradságot, hogy utána nézzen annak, hogy hol érzi a szegény ember legfájdalmasabban nehéz anyagi helyzetét. Isten tudja, hogy mit érez az az özvegyasszony, aki azt szokta mondani gyermekeinek, hogy éppen a megdrágult bőr és a felvert cipőárak érintik legérzékenyebben az ő pénztárcáját. Anynyira közel hajol Isten hétköznapi gondjainkhoz, hogy még egy pár cipőnek az árát is számon tartja. Isten olyan komolyan veszi a testünket, hogy azt már komolyabban nem is lehetne venni. Ezért öltött maga is testet, alászállt a mennyből és odament, ahol az ember éhezett, fázott, szomjazott. Éppen testtelétele a bizonyossága annak, hogy Ő a kenyérré gondolt, amikor övéit így tanította imádkozni: „a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”, azaz ajándékozzál nekünk ételt, italt, ruhát, lakást, munkát, egészséget, szabadságot, hazát, félelem nélküli életet és emberhez méltó bánásmódot.

Nem csak a kenyér, de a kenyér kérése is létfontosságú ajándék. Nekem szabad kérnem! Boldog az az ember, aki tudja, hogy az Atyánál sok kenyér van. Fel sem hatalmazna bennünket Isten a kenyér kérésére, ha nem rendelkezne azzal. Ha mindenki egyszerre kérne Tőle kenyeret, még akkor sem fordulhatna elő az, ami hasonló esetben itt a földön megtörténik. Ha egy város lakói egyszerre rohannák meg a kenyérrüzsöket, akkor rövid idő belül ki kellene tenni a táblát, hogy elfogyott a kenyér s áruhiány miatt az üzlet zárva marad. Istennel ez nem történhet meg, még akkor sem, ha az egész világ kenyeret kérne, s a föld minden népe egyszerre állna oda Isten elé kenyérért. A mi mennyei Atyánk sohasem kell bezárjon kenyérhiány miatt. Nemcsak az ő kútjai vannak tele csordultig, de kenyérben is bővölködik. Ha a föld minden tékozló gyermeke egyszerre térne haza az atyai hajlékba, még ez sem hozná zavarba Istent. A mi Atyánk nagyon gazdag!

A Miatyánk negyedik kérését azért is ajándékozta nekünk Isten, hogy általa elvegye félelmünket és gondunkat. E kérdésben mintegy visszakérdez Isten: miért aggodalmaskodtok, miért nem bíztok abban, hogy képes vagyok mindannyiatokat táplálni és öltöztetni? Én nem szegényes, de bőséges, ünnepi asztalt teríték számotokra. Jöjjetek és lássátok! És mi mégsem térünk haza, főleg tömegesen nem, s mert nem bíznánk eléggé ben-

ne, távol maradunk Tőle, a messze idegenben. Ezért szenvedünk hiányt, ezért éhezünk, ezért viselkedünk úgy, ahogy háborús években viselkednek a polgárok. A kormány azt mondja, hogy mindenkinek lesz kenyere, de ezt senki sem hiszi, ezért úrrá lesz a bizalmatlanság. Egyesek dupla adagot vásárolnak, sőt van, aki tízszer annyit, mint amennyire szüksége van. Ezért hirtelen üresek lesznek a polcok. Ekkor a kormány elrendeli az élelmiszerek racionalizálását és bevezeti a fejadagot, s nemsokára újból jut mindenkinek. Mi így viselkedünk Istennel. Az aggodalmaskodás indít arra, hogy tíz, húsz, sőt ötven évre előre bevásároljunk, olyan időre, amikor már fogunk sem lesz, s már kenyeret sem tudunk enni. Ilyen telhetetlen az aggodalmaskodó ember. Ennek a telhetetlenségnek a következménye: hiány, félelem, irigység, háború, éhség, járvány, bűnözés, s az imádságot felváltja a létért való közdelem.

A kenyérért való imádkozás következményei:

a) *Háttérbe szorul a magántulajdon fogalma.* Az Istentől kenyeret kérő ember rádöbben arra, hogy amit ő eddig magántulajdonnak tartott, az a Szentírásban nem az. Jóllehet a Biblia nem zárja ki a magántulajdon fogalmát, de annak keménységét, merevségét fellazítja, megpuhítja. Aki Istentől kér kenyeret az tudja, hogy amivel rendelkezik, az Isten ajándéka, s csak mint ilyen az övé. A római jog, amely a magántulajdonról is beszél, pogány jog. Ez a pogány jog ismeretlen a Bibliában. Itt csak ránk bízott javakról olvasunk. Nem mi, emberek vagyunk az igazi tulajdonosok, mi csak bérlői és sáfárai vagyunk mindannak, amink van, még a saját életünknek is. A tulajdonos más! Az Úré a föld mindenestől, övé az arany és ezüst, mi pedig felelősséggel tartozunk azokért. Egyetlen fillér sem a miénk, mi csak sáfárok vagyunk.

b) *Anyagilag csak Istennel kerülünk függő viszonyba.* Semmi sem jelent nagyobb függőségi viszonyt az ember számára, mint saját kenyérének megszerzése. Itt a legkiszolgáltatottabb az ember. Mély igazság húzódik meg e cinikus közmondás mögött, hogy: „Úgy táncolok, ahogy füttyülnek” és „Akinék kenyérét eszem, annak szolgálók” Isten a Miatyánk negyedik kérésének az imádkozásával az atya és a gyermek közötti függőségi viszonyt teremti meg, mely ugyanakkor szabadságot és másoktól való függetlenséget jelent. Többé nem a munkáltatómtól függök, aki gyakran tetszeleg a mindennapi kenyér feletti úr szerepében. Jó, ha tudom, hogy nekem Isten a kenyéradó gazdám, én Isten kenyérét eszem, és neki szolgálók.

c) *Mindennap megköszönöm a kenyeret.* A kenyér kéréséhez a kenyérért való köszönet kapcsolódik. A hálás ember felhagy dözsölő, tékozló magatartásával. A kenyeret megköszönő ember ugyanakkor *elégedett* ember, aki másoknak is juttat a kenyérből, az elégedetlen viszont szinte soha. Az elégedett ember *adakozó* ember, kenyérét tovább adó ember. Valaki, aki gyakran segít jótékonyági rendezvények lebonyolításában, ezt mondotta: „A drága nercbundás hölgyek nem szívesen adnak.” Akinék szívében hála van, annak nyitva a szíve és az ajtaja. Az ilyen áldássá lesz mások számára, hiszen embertársait nem hagyja figyelmen kívül.

Mindennapi kenyérünk mögött ott van Isten Szentlelke is, mely hálaadásra indít és felelősségérzetet teremt. A svájci Emental egyszerű falusi otthonaiban a terített asztal mellett ma is így imádkoznak: „Hála és köszönet Neked a szent kenyérért, a szent italért, szent javaidért, szent jótéteményeidért és szent kegyelmedért. Urunk, aki élsz és uralodsz igaz Istenként, magasztaltassál örökkön örökké. Ámen.”

Ez az imádság szó szerint egy nagyon régi úrvacsorai liturgiából származik és hosszú utat tett meg évszázadok alatt a templomi úrasztaltól a parasztházak terített asztaláig. Szép út volt. A mi imádságainknak is ezt az utat kell megtenniük. Arra emlékeztet ez az imádság, hogy Isten terített asztalt övéi számára, aki ma is így szól Jézus Krisztusban: „Én vagyok az életnek kenyere.” Ámen.

A Genezáret partján

Pap Géza
Kolozsvár

Tartassanak imádságok!

Alapige: 1Timóteus 2,1–2
Bibliaolvasás: Dániel 9,15–21

Igeválasztásomat több, a közelmúltban lezajlott esemény is meghatározta. A két választás között Budapesten szolgáltam, ahol láthattam, hogy a választások milyen mélyen megosztották a magyar társadalmat. Három napra rá Bukarestbe kellett utaznom, hogy a román kormány képviselőivel tárgyaljunk elvett egyházi ingatlanainkról, közvetlenül utána pedig az egyházak küldöttsége Strasbourgban mutatta be sérelmeinket. A hosszú utazások közötti időben néhány olyan kérdés fogalmazódott meg bennem, amelyek – minden bizonnyal – másokat is foglalkoztatnak. A keresztyén egyház benne él a világ eseményeinek a forgatagában, s hiába szeretne, mégsem tud kilépni belőle. El kell tehát döntenie, hogyan viszonyuljon ezekhez. Politizáljon-e az egyház? Vállaljon-e magára aktív pártpolitikai célkitűzéseket a püspök? Ha nem, akkor miért nem? Vagy ha igen, akkor hogyan? Tudom, hogy az egyházi közvélemény ebben a kérdésben is megoszlik: egyesek azt mondják, hogy az egyház igenis politizáljon, mert csakis így tudja kiharcolni kisebbségi jogainkat, mások azt tartják helyesnek, ha az egyház távol tartja magát a politikától, és csak azt a feladatot végzi, amire megbízatást kapott, azaz Isten igéjének a hirdetését. A szószék nem politikai pulpitus, a politizáló lelkipásztor pedig megosztja a különböző politikai nézeteket valló tagokból álló gyülekezetet. Ez utóbbi kifogással én is egyetértek, de hadd tegyem rögtön hozzá, hogy meg vagyok győződve arról, hogy Isten szava mindig konkrét történelmi helyzetben hangzott el, s Istennek konkrét politikai helyzetekben is mindig van véleménye, üzenete, s ezt az üzenetet nem szabad elhallgatni.

Jó tudni, hogy a „politizálás” szavunk egy ókori görög kifejezésből származik, amely a görög városállamokban a közügyek intézésében részt vevő ember kötelességét fogalmazta meg. A kifejezésnek határozott morális töltete is van, hiszen a városállam polgárához méltó viselkedésformát jelentett. Aki a városállam polgára volt, annak közéleti feladatai voltak: a városállam érdekeit kellett képviselnie, s nem viselkedhetett vagy vélekedhetett annak a kárára. A felolvasott igeszakaszban Pál apostol a keresztyén embert éppen közéleti feladataira szeretné figyelmeztetni. Minden bizonnyal azok a gyülekezetek, amelyeket Pál apostol a Timóteushoz írt első levélen keresztül megszólított – gondolhatunk itt Efézusra és a kis-ázsiai gyülekezetekre –, megfélemedtek a hatalmaságokért, a felsőbbiségért, az uralmon lévőkért mondott imádságról. Nem véletlen tehát, hogy Pál apostol éppen így kezdi: „Intelek titeket”, azaz figyelmezteti őket a keresztyén ember kötelességére. Közéleti feladatokkal szemben a keresztyén ember nem lehet passzív, polgárjoga aktivitásra kötelezi. Pál azt is megmondja, hogy ezt hogyan kell gyakorolni: közéleti feladatát a keresztyén ember az imádságon keresztül gyakorolhatja. Azt mondja a felolvasott ige: „Intelek azért mindenekelőtt, hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberért, a királyokért és minden méltóságban lévőkért.”

Megszólal tehát ebben az ígerészletben egy nagyon fontos felhívás: Az Isten arra szeretne bennünket, mindnyájunkat figyelmeztetni, hogy a hatalmaságokért, a hatalmon

lévőkért imádkozni kell! Kérdezhetnénk: vajon tényleg ez volna a legfontosabb? Vajon az imádkozás nem kegyes kibúvó csupán, nem tereli el vajon a keresztyén ember figyelmét sokkal fontosabb dolgokról? Mások, lehet, hogy azt mondják: Igen, valóban fontos volna közügyekért is imádkozni, de vajon Istent lehet zaklatni a mi hétköznapi gondjainkkal? Oda lehet-e az Isten színe elé menni a mi politikai vágyainkkal, elképzeléseinkkel? Bármit lehet Tőle kérni?

Imádkozni minden emberért! Ez még természetesen hangzik, de megakad a szemünk a felsoroláson: A királyokért? A hatalmasságon lévőkért? Vigyük a végletekig a gondolatot: Lehet és kell imádkozni még a zsarnokért is?

Tisztázzuk a kérdést! Figyeljünk úgy Isten szavára, a felolvasott ígéresterre, hogy vegyük észre: amikor Pál apostol imádkozásra, közéleti felelősségre buzdítja a keresztyén embert, akkor valami olyan feladatot bíz rá, amit senki sem végezhet el helyette. Sokan vannak olyanok, akik nemzetük javáért mindenre képesek, vállalják még a politikai csatározásokat is, de az imádság lehetőségével nem élnek. Mert a világban nagyon kevesen viszik oda, Isten színe elé a kérésüket, nagyon kevesen imádkoznak Istenhez. De a keresztyén embert sajátos feladattal bízta meg Isten: ő az, aki Istent megszólíthatja, aki Hozzá imádkozhat. Nem véletlen, hogy az imádságnak négy formáját sorolja fel az apostol. Ezeken keresztül gyakorolhatja a keresztyén ember közéleti feladatait. Tekintsünk most ezekre.

1. Azt mondja legeslegeslőszőr: *Tartassanak imádságok!* Ez eléggé általános megfogalmazás. Az imádság a keresztyén ember Istenhez intézett beszéde. Amikor a keresztyén ember imádkozni kezd, akkor bizonyosságot tesz az élő Istenről. Akkor ő maga is tudomásul veszi, és másoknak is a tudomására hozza, hogy ő a világmindenség Urát szólítja meg, Akié a hatalom mennyen és földön. Nekünk tudnunk kell, hogy minden hatalom Istené, Ő a hatalom egyetlen birtokosa. Ezt a hatalmat Isten annak adja, akinek akarja. Ez a gondolat szépen fogalmazódik meg Pilátusnak a Jézus Krisztussal való beszélgetésében, amikor Pilátus így utasítja rendre Jézust: „Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é, hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?” Jézus azonban nagyon határozottan így válaszol: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked.” Isten hatalmat adott Pilátusnak. Amikor a keresztyén ember imádságra kulcsolja a kezét, akkor a világmindenség Ura előtt áll meg, a Leghatalmasabbat szólítja meg. Mi az Isten ajtaján kopogtatunk, és Őt hívjuk segítségül, Őt hívjuk bele abba a helyzetbe, amiben vagyunk, abba a kilátástalanságba, amibe belekerültünk. Amikor a keresztyén ember a kezét összekulcsolja, a történelem Urát szólítja meg, akinek akarata nélkül egy hajsza sem eshet le a fejünkről. Amikor a keresztyén ember imádkozik, akkor egyúttal meghajtja a fejét, és tudomásul veszi, hogy Isten annak adja a hatalmat, akinek akarja.

A hatalmasságért mondott imádság sohasem azt jelenti, hogy a keresztyén ember megpróbálja a maga pártpolitikai elképzeléseihez lerángatni valahogy Istent: „Uram, segíts meg bennünket, hogy úgy sikerüljön, ahogy mi akarjuk!” Nem, így nem szabad imádkozni! Amikor a keresztyén ember közéleti feladatát teljesítve, Istenhez imádkozik a hatalmasságért, akkor nem azt mondja: „Jaj, Uramisten, áldd meg az én választottamat mind a két kezettel, mert olyan szimpatikus ember!” Nem, nem erről van szó! És nem is arról, hogy fogcsikorgatva kéri Istent, hogy áldja meg a zsarnokot, akitől annyit kellett szenvednie. Hanem arról, hogy a keresztyén ember tudomásul veszi, hogy Isten adja a hatalmat – még a zsarnokoknak is! (Bőségesen találhatunk bizonyítékot erre a történelemből.) A keresztyén ember, miközben tudomásul veszi ezt, úgy imádkozik a hatalmasságért, hogy kéri Istent, hogy úgy munkálkodjon a királyok és hatalmasságok szívében, hogy azok – akarva-akaratlan – Isten választott népének a javát szolgálják. A hatalmas-

ságért mondott imádság végső soron Isten akaratának a megvalósulásáért mondott imádság. Ilyen meggondolás alapján imádkozott a keresztyénség Néróért, a zsarnokért. És ilyen meggondolások alapján imádkoztak a gyülekezetek a végül keresztyénné lett Constantinus császáráért. És ilyen meggondolásból imádkozhatunk mi is: „Arra kérünk Téged, Urunk, munkálkodj azoknak a szívében, akiknek hatalmat adtál, hogy ne az ő emberi tervei és elképzelései valósuljanak meg, hanem a Te akaratod, felséges Urunk!”

Amikor pedig azt mondja itt Pál apostol, hogy „minden emberért”, akkor ez azt jelenti, hogy senkit sem lehet ebből a sorból kihagyni. Én nem tudom azt, hogy ki kiért imádkozott az elmúlt héten, azt sem tudom, hogy ki kiért szeretne imádkozni az elkövetkezendőkben, de Pál apostol határozottan figyelmeztet: „minden emberért”. És a „minden emberben” benne van az is, aki másként szavazott, mint ahogy én szavaztam. Megszóltani Istent, és odavinni eléje a másikat, aki esetleg ellenfél, netalán ellenség. Mert ez a két dolog: imádság és harag, netalán gyűlölet, nem férhet meg együtt az emberi szívből. Amikor a másikkal imádkozni kezdek, amikor a „minden emberbe” azt is beszórom, akinek más a politikai elképzelése, aki másként választott, mert más értékrend szerint él, aki másként döntött, akkor az Isten színe elé viszem nemcsak az én ügyemet, hanem egész népünk ügyét. Ezért hiszem és vallom, aktuális az, amit itt Pál apostol mond: „Tartassanak imádságok minden emberért, a királyokért és minden méltóságban lévőkért.”

2. De Pál folytatja, és nem áll meg az imádságnak ennél az egyetlen formájánál. Azt mondja: *Tartassanak esedezések!* Az esedezés a reményvesztett ember imádsága. Aki már csak legyinteni tud. Akiben minden összedőlt. Aki hideg ésszel kiszámolta, és tudja, hogy mi következik, mert hisz a statisztikának. Aki minden reményét elveszítette már. Mit csinál a keresztyén ember a reménytelen helyzetben? Hadd hozzak bibliai példát: Jósiás király, Isten választott népének hívő királya nagyon nehéz harc előtt hangos imádságában a következőket mondja: „Mert nincsen mibennünk erő e nagy sokasággal szemben, amely ellenünk jön. Nem tudjuk, mit cselekedjünk, hanem csak Tereád néznek a mi szemeink.” Döntő csatára készülve Jósiás király őszintén bevallja Istennek, hogy az ő erejük kicsiny az ellenfél hatalmas seregei ellen. Megmondja őszintén, hogy haditervek sincs már, azt sem tudják, hogy mit cselekedjenek. De egyvalamit egészen biztosan tudnak: hogy Istenben lehet bízni, ezért: „Tereád néznek a mi szemeink”

Az esedező keresztyén ember, amikor összekulcsolja a kezét, amikor reményvesztett helyzetben van, miközben Istent szólítja meg, miközben a világmindenség Urának ajtaján kopogtat, aközben tudomásul kell vennie, át kell éreznie saját kicsinységét, saját értelenségét. De, ha mindezt megteszi, akkor egyszer csak csoda módon megnyílik az ajtó, új dimenziók, új lehetőségek tárulnak fel előtte, felragyog számára Isten nagysága: Lehet, hogy a mi erőnk kicsi, de az Ővé nagy, lehet, hogy nekünk nincs tervünk, de Neki van! Világossá válhat számunkra, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Éppen ezért fontos, hogy a reménytelen helyzetben a keresztyén emberek sokasága kulcsolja össze a kezét, és imádkozzon Istenhez. Mondja el őszintén bánatát, panaszát, keserűségét, merje odatárni a mi népünknek ügyét Isten színe elé. Ne a statisztikákra figyeljünk – láttuk, hogy mit érnek! –, hanem merjünk az Istenre tekinteni, merjünk Őreá nézni, és merjünk elhinni, hogy Vele és Általa van reménység!

3. Aztán azt mondja itt Pál apostol: *Tartassanak könyörgések!* A könyörgés a krízishelyzetben lévő ember imádsága. Azé az emberé, aki verembe került. Se jobbra, se balra, se előre, se hátra, semerre nem lehet menni! De lehet felfelé nézni. A könyörgést mondó ember a szívét tárja ki a mindenható Isten előtt. Elpanaszolja a helyzetét, és segítséget kér, segítségért könyörög.

Az a különös, hogy a Bibliában sokszor találkozunk azzal a gondolattal, hogy Isten szinte elvárja gyermekeitől, hogy krízishelyzetben fogalmazzák meg panaszukat, bajukat, gondjukat, hogy álljanak az Ő színe elé, és merjenek kérni Tőle! Hiszen Nála már rég el van készítve a megoldás, csak éppen kell valaki, aki összekulcsolja a kezét, aki megfogalmazza az imádságot, és Isten máris adja az elkészített ajándékot. Nem véletlenül olvastam fel Dániel imádságát. Merném ajánlani mindenkinek, hogy otthoni csendességében olvassa el, imádkozza végig a Dániel könyve 9. fejezetét. Valódi krízishelyzetben született imádság. A babilóniai fogság még tart. Dániel, átérezve népének minden nyomorúságát, szenvedését, gondját, odatárja panaszát Isten elé az Ő népéért és az Ő városáért. Dániel megvallja népének minden bűnét, és Isten irgalmasságáért esedezik: „nem a mi igazságunkban, hanem a Te nagy irgalmasságodban bízva terjesztjük elődbe a mi esedezésünket”. Miközben mondja az imádságot, Gábiel angyal sebesen repülve hozzá érkezik, és megérinti a vállát. Máris hozza az üzenetet, már is hozza a vizsgálatot, már is megmutatja Isten döntését. Nem telik el a látomás, az isteni üzenet után egyetlen esztendő sem, s a politika színpadán megjelenik egy új birodalom: Kr. e. 538-ban pedig Círus perzsa király kihirdetett a rendeletét, amely véget vet a babilóniai fogságnak és nyomorúságnak, és megengedi a népnek, hogy hazamenjen. Isten már rég megígérte és elkészítette ezt, csak valakinek oda kellett állnia az Ő színe elé, kellett ezt kérnie, valakinek ki kellett nyújtania üres kezét Isten felé, hogy a kinyújtott kezét Isten megtölthesse ajándékaival.

Merem hinni, hogy sokan lesznek, akik üres kezüket az Úr felé tárják, és tudnak ilyen értelemben könyörögni és esedezni. Mert a könyörgő ember mindig megtapasztalja, Istennél nincs lehetetlen, Neki minden nehéz helyzetre elkészített megoldása van.

4. Aztán arról értesülünk itt a felolvasott igerészletben: *Tartassanak hálaadások!* Így lehetne mondani: Az apostol arra szeretné felhívni a gyülekezet figyelmét, hogy ne csak imádkozzon, ne csak esedezzon, ne csak könyörögjön, de adjon hálát is. Mondhatnám így is: Hálaadással imádkozzon: Úgy, ahogy Jézus Krisztus tette az utolsó vacsorán, amikor hálát adván, megtörte a kenyeret. Jézus Krisztus nagyon jól tudta, hogy mi vár rá. Azt is tudta, hogy mit kell szenvednie. Mégis, az utolsó vacsorán, mikor veszi a kenyeret, először hálát ad Istennek. Vagy hadd jusson eszünkbe a Pál apostol Filippibeliékhöz írt leveléből származó részlet: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat Isten előtt, és Isten békessége, amely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (4,6–7) Hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt! Lehet így, előre hálát adni Neki, lehet hálát adva könyörögni, hálát adva esedezni, Neki hálát adva imádkozni.

Mi tudjuk, hogy Isten kettős állampolgárságot adott nekünk, polgárai vagyunk egy országnak, de Jézus Krisztus révén polgárai vagyunk Isten országának is. A hétköznapi életben sok minden kavarog körülöttünk, sokféle csatározásnak vagyunk szemlélői vagy részesei, oly sokszor éljük át kisebbségi sorsunkból adódó jogfosztottságunkat, kiszolgáltatottságunkat, s az anyaországi helyzet sem ad okot a derűlátásra. De mi nemcsak Bukarestbe megyünk el, Budapestre, vagy akár Strasbourgba, nemcsak a román kormányral, vagy az európai parlament képviselőivel tárgyalunk, de kopogtatunk Annak az aytaján is, Akié minden hatalom mennyen és földön. A világmindenség Urához nyújtjuk be kérésünket, Neki mondjuk el panaszunkat, Neki mutatjuk meg sebeinket, Őt hívjuk bele ebbe a lehetetlen helyzetbe, Előtte protestálunk, s Tőle várjuk a megoldást. Istennek Pál apostolon keresztül mondott szavaival kérlek és intelek titeket, hogy tartassanak imádságok az elszakított, a kifosztott, a kismizett, a becsapott, a cserbenhagyott, a sokszor mostohaként kezelt, a saját hazájában hazátlannak tartott, az anyaországban

sokszor leoláhozott Erdélyért, Református Anyaszentegyházunkért, Isten népének magyarul beszélő tagjaiért, néptünknek jövőjéért, minden emberért, a királyokért és minden hatalmasságban lévőkért, hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istenféllemmel és tisztességgel.

Isten szava bátorít bennünket: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat Isten előtt. És az Istennek békesége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” Ámen.

(Elhangzott 2002. április 21-én, a magyarországi választások második fordulójának napján a Teológiai Intézetben.)

Bolyai Farkas aforizmái

Torz emberi kapcsolatok

Mint vércse a vérző galamb felett, mást lenyomva érzi jól magát, s akkor nyugtalan, ha alacsony célját nem éri.

*

Én mindent megtettem, a másik semmit se teljesen.

*

A ritka nyílt kebel csak löcélt mutat.

*

A szegénység rontja a karaktert.

*

Félve mindentől s a leginkább egymástól.

*

Míntha a jóság nem is idevaló plánta volna.

*

A legmelegebb szívek is magányosan, fájdalommal vernek a mindenfelől kizáró jégfalak között.

*

Fogatosabb a hiba gyalázása, mint a jónak dicsérete.

*

Azon kevesek, akik keresik egymást, sem találhatják meg.

*

Mikor az oroszlán utazik, nem szokott semmivel találkozni.

*

Olyan szerecsenek közt lakunk, hogy az egyedül fehér meg nem él közöttük, ha legalább be nem kormozza magát.

*

Innen semmi világosság ki nem süt.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliára

Móra László Tibor

Kajántó

Igaz és hamis áldozat

Alapige: Apostolok Cselekedetei 4,32–5,11

A Tanács fogságából kiszabadult tanítványok dicsérik Istent. Az ő számukra ez a próbatétel Krisztus hatalmának a megnyilvánulása volt, és egyáltalán nem szegte kedvüket a további munkálkodásra. A felolvasott ige azonban nem a tanítványok munkáját, hanem a gyülekezet belső életét mutatja be, amelyben ott volt a hála, az engedelmesség, de ott volt a képmutatás is. Ebben az igében is rá lehet ismerni arra a világra, amelyben élünk, arra a gyülekezetre, amelynek tagjai vagyunk, és magunkra is.

1. Engedelmesség, igaz áldozat

A második rész végén van egy rövid megjegyzés, amely arról szól, hogy az első gyülekezetben mindenük közös volt. (2,44) Ez a mai ige mintegy rámutat arra, hogy hogyan tették ezt az első Krisztus-követők.

Az apostolok „nagy erővel”, dinamizmussal tesznek bizonyosságot. Ennek a következménye, hogy a keresztyénekké lettek szintén ilyen erővel követték Krisztust. Számukra nem a földi javak jelentették a gazdagság forrását, hanem az engedelmesség. Jézus szava megfogant az ő szívükben: „ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön...” (Mt 6,19 – 21)

Mit jelentett mindez az első gyülekezet életében? Azt, hogy nem volt közöttük szűkölködő. Most, mikor az anyagiak határozzák meg sokaknak az életét, ez az ige elég nehezen érthető. Amit én megszereztem eddig, ami az enyém, az én tulajdonom, azt miért adjam oda a másiknak? Hogyan tudom ezt az ígét saját magamra érteni, mit kell tennem én, hogy igaz áldozatot mutathassak be, hogy így is engedelmeskedjem az elhívó Uramnak? Mondjak le mindenemről? Adjak mindent oda az első koldusnak, ahogy Assisi Ferenc is tette?

Mindez azonban nem volt kötelező. Az ige sem ezt mondja. Az apostolok senkit nem köteleztek arra, hogy mindenről lemondjanak, átadják a szegényeknek. Aki akart, meghozta ezt az áldozatot. Az ige egyetlen nevet említ, Józsefet, akit Barnabásnak is hívtak (később Pál munkatársa és kísérője lett). Ő így cselekszik. Mezője volt, azt eladta és a pénzt az apostolok lábaihoz tette. Az apostolok rendelkezzenek felette, fordítsák arra, amire szüksége van a gyülekezetnek, adják annak, aki a legrászorulóbb. Ő önzetlenül átadta, pedig senki nem kérte rá, de úgy érezte, hogy ezt az áldozatot meg kell tegye Krisztusért. A hangsúly itt az önzetlenségen, a szabad, szívből történt adakozáson van.

Visszatérve az előbb feltett kérdéshez, hogy napjainkban, az anyagi világban ezt hogyan lehet megvalósítani, egyik válasz a következő lehet: engedjem, hogy Isten munkálkodjon általam a másik ember javára. Használjon fel a gyülekezet építésére. Ha kell, akkor anyagiakkal, ha kell, akkor időmmel tudjak áldozatot hozni. Amit adok, azt jó szívvel adjam, ne képmutatásból, vagy kényszerből.

2. Képmutatás, hamis áldozat

Van képmutató áldozat is. Ez nem más, mint az, amit Anániás és Safira tett. Senki nem kérte őket, hogy eladják mezőjüket, hogy a belőle származó pénzt átadják az apostoloknak. Első hallásra nem nagyon értjük, hogy miért halál a büntetésük. Ők jót akartak. Pénzt akartak adni az apostoloknak, hogy azzal segítsék a szegényeket. Ez egy nemes és szép gesztus. Ezért senkit sem kell megbüntetni. Mégis ez történik.

Mégis mit akartak ők? Kitérni, érdemeket szerezni. Vagyok olyan jó keresztyén, mint az a ciprusi lévita, vagy akármelyik másik, mert én is teszek le pénzt az apostolok lábaihoz. Mennyire ismerős lehet ez a szöveg. Vagyok olyan ember, mint az a másik, nekem is van anyyim, mint annak. Egyet meg lehet állapítani. Az emberek akár Péter kortársai voltak, akár a mieink, ugyanúgy gondolkodnak. Ugyanúgy tudják őket a sátáni erők mozgatni. Soknak nincs elég ereje és hite, hogy ellent tudjon mondani a kísértésnek. Tulajdonképpen mit tesz ez a házaspár? Be akarják csapni a tanítványokat, és be akarják csapni Istent. Egyfelől ott volt a mindenképpen való kitérés vágya, másfelől az, hogy „kevesebbeknek akartak látszani, mint amilyenek voltak” (Ravasz L.). Csak ennyit kaptunk, csak ennyit adunk. Hamis volt a szívük!

Ha csak Péter, mint ember fogadja el az adományt, akkor lehet, hogy nem történt volna semmi, az ő ajándékuk is oda került volna a többihez. De itt Isten munkálkodik. Őt nem lehet becsapni. Ahogy Káin áldozatát nem fogadta el Isten, éppen úgy nem fogadja el Anániás és felesége adományát sem.

Milyen a mi ajándékunk, amit nem az apostolok, hanem Isten lábaihoz teszünk? Teljesen le tudunk-e mondani mindarról, amit az Úrnak adunk? Egyáltalán mi lehet a mi ajándékunk? Mindenekelőtt a tiszta szív. Kálvin János jelmondata volt: Szívemet égő hálaáldozatul adom neked, Uram! Ebből indul ki az igazi áldozat. A többi áldozat mind ebből következik. Ez után már le tudok mondani sok mindenről, át tudok adni mindent Istennek, nem az anyagiaktól függök, mert tudom, hogy mindenem amim van, Isten ajándéka az életemben.

Vitaindító kérdések

1. Le tudok-e mondani bizonyos javakról, hogy segítsen felebarátomat?
2. Hogyan tudom megállapítani ebben a sokszor képmutató világban, hogy kinek van igazán szüksége a segítségemre és kinek nincs?
3. El tudom-e fogadni, hogy mindenem, amim van, Istentől ajándékba kaptam (életemet, tehetségemet, munkahelyemet, sikereimet, anyagi javaimat)?
3. Szerintetek van-e képmutató áldozat a mai gyülekezeti életben (ki vagyok én, nekem is van anyyim, mint a másiknak, én is megmutatom stb.)? Ha van, akkor ez Istennek tetsző-e vagy nem? El lehet-e fogadni vagy nem az ilyen adományokat ezekben az ínséges időkben, amikor sok egyház anyagi gondokkal küzd?

Rádioprédikáció

Imre István Zoltán
Mákófalva

Megnyilatkozott szemek

Alapige: 2Királyok 6,8–17

Szíria királya harcban áll Izráellel. Rajtaütésszerű hadi tervei azonban minden alkalommal eljutnak Izráel királyához, aki ily módon a betörések helyeit jól megerősítheti. Elizeus próféta a „tettes”, hiszen megmutatja neki a hadi terveket. Amikor ezt az arám király megtudja, jól felszerelt hadsereggel indul a próféta elfogatására Dótán városába, ahol Elizeus tartózkodik. Kora hajnalban a város már körbe van véve, s amikor Géházi, Elizeus szolgája elsőnek meglátja a hatalmas és felszerelt sereget, érthető módon kétségbeesik, s jajgatva szalad, hogy jelentse Elizeusnak. Isten embere azonban másként lát, s nyugodt lélekkel adja szolgájának tudtára, hogy a valódi erőviszonyok másak. Elizeussal szemben, Géházi nem lát mindent, azonban az imádság ereje csodát tesz, és a szolgálta szemei is megnyilatkoznak.

A fenti ígérés alapján megállapíthatjuk, hogy kétféle látás van: hit nélküli látás és a hit látása, vagy korlátozott látás és megnyilatkozott szemek. Az egyik rémületet szül, a másik megerősít, fenntart és megtart.

Nem mindegy, hogy *mit látunk*, nem mindegy, hogy *mindent látunk-e*, vagy csak a teljes valóságnak egyes, mindenképpen látható, érzéki részeit. Régi, megszokott, hit nélküli, meg nem reformált látásunk csupán arra elég, hogy a történelmünk kudarcait, a halálos veszedelmeket, az életünket beárnyékoló betegségeket, katasztrófákat lássuk, azt, hogy annyi mindenből nincs menekvés, mi pedig mindezen veszedelmek és bajok előtt tehetetlenek vagyunk. Hányszor csúszik ki a talaj lábunk alól, s egyebet sem tehetünk, mint jajgatunk, mert érezzük erőnk elégtelenségét és az események sodró, pusztító erejét.

A hit nélküli látás azt sugallja, hogy az ember egymaga áll a veszedelemmel szemben (betegség, gyász, pénzhiány, árvaság, gazdasági leégés, keserű csalódások, váratlan baleset, munkahelyi krízisek, családi feszültségek, szórványsors). Adott baján túl nem lát – nem lát el Istenig –, ezért reményvesztetté, elgyötörtté, kétségbeesetté és jajgatóvá válik. Önmagához és tehetetlenségéhez viszonyítva, a felmért veszedelem, a baj abszolút túlerőnek tűnik, s emiatt a teljes kudarcot éli meg. Földhözragadtan, csak a látható sötétségre meredve, az anyag s veszedelem fogságában marad, s így válik a hit nélküli látás a hitetlen emberi élet koporsójává.

A megnyilatkozott szemek is látják a veszedelmet, de ennél többet is. Látják a földi élet minden helyzete felett álló Istent. Ez a látás sem tagadja a rideg valóságot, nem takarja el a bajt, azonban nem esik kétségbe. Nem tud kétségbe esni, mert hiszen lát: látja Isten védelmét, segítségét, tervét. Látja életének minden sötét nyomorúságát, de azt is tudja, hogy már megváltak az erőviszonyok is, már *nem egyedül látja* azokat, és már *nem csak azokat látja*. Idegei ezért nem mondják fel a szolgálatot, nem roppan össze, mert *az események mögött és fölött látja az Úr felmenő seregét*. A hit szemével mindig meg lehet látni Isten seregét, azt, hogy az ember mindig kettesben áll az események forogtatásában: mindig kettesben, az Úrral. Vele pedig mindig többen vannak velünk, mint

ellenünk, Vele soha sincs ellenséges túlerő, Vele én, a kicsi és tehetetlen, a bajok fölé emelkedhetek. A hit látása ezért tudja kimondani: „Ne féljetek!” A hit látása nem csak vízszintes irányba tájékozódik, hanem függőleges irányban is.

Drága kincs a megnyilatkozott szem, mert gazdag, tágas látóteret biztosít. Elizeus nem elégedett meg azzal, hogy ő lát, többet lát mint szolgája. Imádkozott a hit nélküli látás miatt reszkető, a földi szemeknél rekedt Géháziért, s az Úr megnyitotta szemeit: most már ő is látta azt, amit Elizeus látott.

Megpróbáltatásokkal tele életünkben kérjük a hitnek ezt a látását, s vele együtt Isten segítségét! Így minden javunkra lesz. Ámen.

Esketési igehirdetés

Balogh Sándor
ny. lelkipásztor
Nagykároly

Ez a nap az, amelyet az Úr rendelt

Alapige: Zsoltárok 118,24–26

Kedves ifjú pár, ez a nap a ti életetekben nem véletlen. Nem annak a következménye csupán, hogy megismertétek és megszerettétek egymást, és úgy döntöttetek, ezen a napon leteszitek a családi élet alapkövét. Ez a nap elsősorban Isten rendeléséből virradt fel reátok annyi más és sok nap után, életetek egybekapcsolódásának idejéül. A sorsotokat intéző Úr Isten akaratából tanult meg együtt dobogni a szívetek, közös sorsot vállalni az akaratotok. Isten egymásnak rendelt benneteket. Ti ezt már régen éreztétek, de most, ezen a napon mindenki számára tudtul adjátok, és esküvéssel fogadjátok el ezt az isteni rendelést.

„Azért ez a nap, amelyet az Úr rendelt” elsősorban a ti számotokra az öröm napja. Eddig is öröm volt az egymással való találkozás, de ezen a napon mint menyasszony és vőlegény találkoztatok, hogy ez a találkozás örökre összekössön benneteket. Hát ne dobogna-e most jobban mint máskor a szívetek? Ne örülne-e egymást szerető lelketek? Nem csak a ti számotokra van ezen a napon öröm és vigasság. Két szülői ház telt meg veletek együtt örvendező és vigadó szülőkkel, testvérekkel, rokonokkal és barátokkal. Az ige is azt mondja: „örvendezzünk és vigadjunk ezen”

Ti azonban nem csak örülni jöttetek ide, hanem imádkozni, kérni akartok velünk együtt Istentől segítséget és jó előmenetelt. Zengje szívetek az alapigéből felétek szóló zsoltáros imádságot mint egykor Tihanynak hegye a feléje kiáltott szavakat, e drága kérés: „Ó, Uram segíts most.” Mert segítségre van szükségetek, még akkor is, ha ifjúnak, egészségesnek érzitek magatokat. Nem elég az élethez a birtokunkban levő testi, szellemi, vagy anyagi hatalom. Nem elég a szerelem. Mindezek Isten segítségével nélkül elhagyhatnak bennünket, sőt sok esetben kárunkra válhatnak. A legnagyobb erő, a legbiztosabb boldogság, és legértékesebb gazdagság, minden családi hajlékban, Isten segítő keze. Azért kérjétek „most”, amikor az első lépést megteszitek a házasság útján, az Úr segítségét, a Krisztus nevében. Ez a segítség legyen családi életetek fundamentuma.

Erre épüljön jó előmeneteletek. Isten segítő keze, és a minden jóban való előrehaladás, olyan szorosan összefügg, mint az épületben az alap a reáépülő fallal. Ezért tovább

kell menni az imádság kérő vágyában. Óhajtva tovább kell mondani a zsoltóros imádságát: „Ó, Uram, adj most jó előmenetelt.” Előmenetelt az egymás megértésében, egymás iránti szeretetben. Menjetek nap mint nap előre, az emberi lélek jó kincseinek gyarapodásában. Ezeket a kincseket pedig örömmel osszátok meg egymás között úgy, hogy ki-ki a szívének jóban való előrejutását ajándékképpen öntse gazdagon a másik életére, mint nap az életető sugarait erdőkre, mezőkre.

Számotokra eddig két ház jelentett otthont. A szülői ház és az imádság háza. Otthon a testi kenyeret kaptátok, a templomban a lelkit. Odahaza a földi szülők neveltek, itt mennyei Atyátok az Ő Igéjével és Lelkével. Itt hullott a keresztség víz a fejetekre, itt álltatok mint hitvalló konfirmandusok. Ebben a templomban csendült bele éneketek a gyülekezet énekébe, dobant egybe szívetek a gyülekezet szívével. Azért merem állítani, hogy: „az Úr házából valók vagytok”. Reméljük, hogy ezután is családi hajlékok mellett, buzgó szeretettel ölelitek körül az imádság házát is. Hitetek Krisztusra néző tekintetével a jövőben is az Úr házából valók lesztek.

Az Úrnak nevében bízva jöttetek ide most is, könyörögni Istennek áldásáért. A zsoltóros a felolvasott igében arra tanít: „áldott, aki jó az Úrnak nevében.” Mi is akik az Úr házából valók vagyunk, ezt az áldást kérjük Istentől eskütökre és családi életetekre. Aki hittel néz reátok, az Úrban való hittel tudja, hogy nem lehet nagyobb ajándékot adni, mint imádkozó szívet, ami Isten áldását kéri családi életetekre. Áldást adjon nektek Isten, hűségben, hitben, megbocsátásban, egyszóval a Jézus Krisztusban. Áldást lelki életetekre, családokra!

S ha majd eljön annak az öröme napja, melyet Isten rendelt, a földre ismét eljövő Jézus Krisztus diadalának idejéül, ezen a napon a vele vigadozók közzé tartozunk. Öröm legyen számunkra hallani, elevenekhez és holtakhoz szóló szavát: „Jertek én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta.” (Mt 25,34) Ámen.

Temetési igehirdetés

Antal István
ny. lelkipásztor
Barót

Elfeledkeztem a jóról...

(Öngyilkos felett)

Alapige: Jeremiás siralmi 3,17–18

Az alapige megjelölése már önmagában rámutat arra a lelkiállapotra, mely uralja az egybegyűlteket. A kesergő szavak Jeremiás próféta siralmi közül hangzottak el. Keserűség, mert az elszakadás mindig fájdalommal jár. E koporsóban nyugvó atyánkfia elszakadt az élettől, minék következtében elszakadtunk mi is egy élettől. Gyászoló testvéreim, az élet Isten legértékesebb és legszebb ajándéka. Isten az életet számon kéri, mert azt Ő maga adta nekünk ajándékba. Éppen ezért el kell számolnunk vele, úgy, amint a talentumok példázata tanítja. Mindannyiunkat meg fog kérdezni egykor: *Miként sáfárodnál életeddel*, amíg a tiéd volt, s aztán mit tettél vele?

Isten az életet széppé, gazdaggá, jóvá teremtette. Az embert pedig egy olyan közösségbe helyezte el, ahol megtalálhatja lelkének békességét: a családban, a gyülekezetben, az emberi társadalomban. Tartalmas kapcsolatban lehet a gyermekeivel, a szüleivel, a hitvestársával, közelebbi és távolabbi ismerősökkel. Itt kell keresnie és megtalálnia a jót. Mert ha egy kicsit is beletekintünk az élet mélységeibe, megláthatjuk, hogy abban mennyi szépség, jóság és öröm van. Némely esetben azonban bekövetkezik a léleknek egy olyan válsága, hogy az ember önmagára nézve megállapítja, hogy ez a lelki békesség és öröm hiányzik az életéből. Jeremiás nem vádol senkit, csak általánosságban tesz kijelentéseket. Itt sincs célzás senkire, előttünk van egy nagy titok. Egy adott pillanatban úgy érezte, hogy ő egyedül maradt. Elszakadt az emberi közösségtől, az elszakadt Istentől. A titok mélyén ez a gyötrelmes hiányérzet sikolt felénk. Nem volt meg a lelkének békessége, nem volt békességben a lelke. Úgy érezte, hogy ki van zárva a lelke a békességből. Ez olyan fátylat húzott az emlékezetére, hogy elfeledkezett minden jóról. Pedig sok jóval áldotta meg Isten a múltban, a jelenben az övéi által és sok jó volt még az ígértben, a holnapban. Mindez teljesen kiesett gondolatai közül.

„Elveszett az én erőm és reménységem az Úrban.” Igen, valamit elveszíthetünk. Elveszíthetjük elsősorban azért, mert nem vigyáztunk rá megfelelően. Nem tartottuk a figyelmünk középpontjában, nem tartottuk lényegesnek, mellékesen kezeltük. Amikor azonban szükségünk lett volna rá, nem lehetett segítségünkre. Elveszíthetjük azért is, mert külső tényezők úgy törnek bele életünkbe, hogy ami különben értékes lett volna, azt kiszakítják. Így aztán az elhalálozott testvérünknek sem volt az adott esetben ereje és reménysége az Úrban. Nem élhetett az Igének azzal a táplálékával, mely így szól: „Akik az Úrban bíznak, erejük megújul.”

Földiekkel és mennyieikkel a kapcsolata megszakadt, nem tartotta meg senki és semmi az élet számára. A titok sohasem tárul fel, mely őt ide vezette. Jeremiás a megkeseredett állapotból eljutott a megvigasztalásig, „Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk.” Maradjunk meg mi, ti, megszomorodott család tagjai is abban a hitben, hogy az Úr kegyelmessége, melyet kijelentett és megbizonyított Jézus Krisztus által, elégséges lesz arra, hogy az elhalálozottak se legyen itt vége, hanem az ő életének is legyen folytatása ott, az örökkévalóságban. Az Ő kegyelme oly nagy, hogy még ezt is megteheti:

Ti könnyeket hullató testvéreim, nézzetek e koporsóra úgy, hogy az a maga titkával és tényyszerűségével arra tanít, hogy sohasem feledkezzünk el Isten nekünk adott gazdag áldásáról, és őrizzük meg reménységünket az Úrban. Ámen.

Ötvös József
Márosvásárhely

„Te is galileai vagy?”

Alapige: János 7,50–52

Egyetlen képbe nehéz belesűríteni fájdalmat és tartást, mégis ebben az egyetlen bibliai jelenetben megjelenik egy hatvanöt évesen lezárult élet fájdalma, útja és tartása. Egyetlen esemény-zárásból nem lehet megrajzolni egy ismeretlen vagy akár ismert ember személyét, egyéniségét. Mégis az evangéliumi esemény végen töredékben maradt párbeszéd titokfeltáró igazságából egy megrepedt, de teljes élet tűnik elő. Egyetlen bibliai párbeszédben nem lehet megjeleníteni egy olvasott, gazdag kultúrájú ember hovatartozását, kiállását. Mégis Nikodémus kérdésében ott feszül a Jézushoz való tartozás örök példája. A gúnyolódóan Nikodémusnak szegzett kérdésben egy hitetlen világ dühe

szólal meg, ahogy később a virágvasárnapi menet háttérben álló farizeus is kimondja: „Látjátok hogy semmit sem tudtok elérni, íme, a világ őt követi” (Jn 12,19). Egyetlen vigasztaló, szép beszéd nem tudja visszaadni az élet kettőtört reményét, de feltör benne és utána a nagypéntek–húsvét „birkózásából” a győztes Jézus szava: „én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is él”. (Jn 11,25)

*

A felolvasott két bibliai vers háttérben egy kétezer évvel ezelőtt megtörtént esemény áll, amely egyben huszonegyedik századi történet is. Valaki ott egy Krisztus nevű prófétáról beszél, és az evangélium szavai szerint „ellentét támadt tehát miatta a sokaságban” (Jn 7,43). Abban a feszült bizonytalanságban megszólal egy tekintély, kérdése határozott és erős: lehet-e igazságtalanul elítélni valakit? Még ma, a harmadik évezred kezdetén is ritka esetnek számít ez a kiállítás, ez a bátor kérdés. Még ma is ritkán állunk ki a kényes igazságú kérdésekben. Nikodémus kérdése mögött egy titokzatos éjszakai beszélgetés áll, egy Jézussal való személyes találkozás, és ez az éjszakai dialógus él benne sokáig. Ott és akkor mondja neki Jézus: „Te Izráel tanítója vagy” (Jn 3,14), és ebben a meghatározásban ott van a nagy küldetés, a kijelölt út, a szolgálat vállalásának „gyönyörűsége igája és könnyű terhe”.

Ennek a gazdag lelkipásztori, nevelői, vezetői szolgálatnak is megvolt az indíttatása, de ugyanúgy sok-sok kihívása és buktatója. A mikeszászi és szederjesi parókiák sajátos világa az indulásnál, majd a hegyen keresztüli tíz kilométeres gyalogút a székelykeresztúri iskola felé, érdekes és kedves megállók ezen a küldetés-úton, amely végül a Református Kollégium igazgatói kinevezéséig vezetett.

Ady Endre költői megfogalmazása óta tudjuk, hogy minden könyvet szerető erdélyi ifjú szívében ott van a vágy: egyszer eljutni az Értől az óceánig. És neki sikerült. Két „dokumentum” beszél erről az Értől az óceánig szaladó lelki, szellemi útról. Az első dokumentum még akkor született, amikor még a kollégiumban az egyháztörténetet tanította, és igazgatóként küzdött a régi-új kollégiumi nevelésért. Akkor fogalmazta meg, ami aztán meg is jelent hazai nevelésünk átfogó felméréseként a Kárpát-medence számára a budapesti folyóiratban, az Erdélyi Magyarságban. A második dokumentuma ennek az Értől az óceánig szaladó útnak ez a mostani pillanat amikor, Marosvásárhely fontosabbik felében négy helyen lobog fekete zászló, emlékeztetve lelkipásztorra, tanárra és igazgatóra: a Bod Péter Tanulmányi Központ oromzatán, a Kántortanítóképző Főiskola erkélyén, a Református Kollégium bejáratnál és itt, a Gecse utcai Kistemplom tornyában. Ez a nagy fekete zászló az utolsó évtized szolgálati útjának egy-egy pontjára pedig a visszatérés és hazatérés nagy emlékköve. Itt volt főgondnok a '80-as évek elején, itt döntötte el 1985-ben, amikor már nem volt nagyon előnyös lelkipásztornak lenni, hogy újból lelki szolgálatba áll, és itt prédikált utoljára, karácsonykor. Azt hiszem, ez így volt szép: „hattyúdalt” zengeni a szeretet ünnepén. És most az a gyülekezet, ez a templomi közösség úgy adja vissza szeretetét, hogy saját halottjaként gyászolja.

*

Nikodémus tisztességes és bátor kérdésére egy kérdéssel válaszolnak: „talán te is galileai vagy?”, és ebben a számon kérő, egyszerű kérdésben ott van a nagy emberi kérdés: hova tartozol? hova tartozom? hol a helyem? László Zoltán többféle élethelyzetben élte át ezt a kérdést. Édesanyja erdélyi szász volt, édesapja magyar, felesége született német; húga Németországban él, ő pedig úgy volt erdélyi, hogy egyformán írt és olvasott három nyelven, a 20. századi Erdély három nyelven.

Volt benne még egy olyan tartás, amiről József Attila így énekelt:

„Dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes.”

Mi ezt minőségi helytállásnak; tisztességes kiállásnak is nevezzük. Végül is nem voltak azok olyan nagy tettek, amiket felsorolunk, de a kevesen való hűség Jézus Krisztus mértékében az örök életbe való belépés, a mennyek országának polgárjoga (Mt 25,21).

Maroscsapói lelkipásztori újrakezdés, pár éves marosugrai szolgálat (közben az odellői beszolgálat, amely a lelki felfrissülés aranybányája volt), azután egyházmegyei katechetikai előadó, kollégiumi tanár, főiskolai óraadó tanár, Gecse utcai lelkipásztor, igazgató, és mindez másfél évtized alatt. Nem csoda, hogy ebben a fáklyaéletben elégett a test, mert minden tanító, nevelő, lelkipásztor élete olyan, mint a fáklyaé: ég, hogy mások felmelegedjenek, hogy mások lássanak, csakhogy közben elég.

Le kellett volna írni ezt a küzdelmet. Le kellett volna írni a kollégium négyzetméterenkénti harcát és az ötven év utáni újbóli ballagás örömét. Meg is akarta írni, de már nem volt ideje, mert az idő kimért, a Prédikátor szerint: rendelt. Ebben a rendelt idejű szolgálatban annyi hiány marad utánunk. Viszont itt vannak egykori kollégiumi tanítványai, és ott vannak a szórványvilág végvárain – kántorokként vagy tanítókként, betegágyak mellett diakonisszákként; a lelkükbe van írva a hit és a hűség, és az ott megmarad.

*

Itt az evangéliumi történet megszakad. Az itt állóban, a Bibliát olvasóban, az Igét hallgatóban megszólal egy kérdés: mi lett a vége? Itt a lelkipásztori, igazgatói szolgálat megszakad, a negyvenéves házasság véget ér, a két fiú nevelése és szeretete megszépült múlttá válik és megszólal a kérdés: mi lett a vége?

Nikodémus esetében sincs vége a történetnek, és nem fejeződik be ott, mégha meg is szakad. Pár fejezettel később (Jn 19,39–42) arról beszél a Biblia, hogy Nikodémus odaáll Jézus keresztje alá, együtt veszik le a testet a keresztről Arimatiai Józseffel, és ők ketten az utolsó tanúk, akik elkísérik Jézust a halál útján. Újabb pár fejezet következik a Szentírásban, és Pál apostol levelében már a halál és élet további útjáról beszél: „Jézus halálát mindenkor testünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testünkben.” (2Kor 4,10) És aki ott áll Jézus keresztje alatt, az nemsokára újjászületik a feltámadás győzelmében.

László Zoltán élete sem fejeződik be hatvanöt év után. Én hiszem, hogy aki itt a földön halál és feltámadás örök győzelmének hirdetője és továbbadója volt, az a halál és feltámadás most idézett páli útját éli át. Én hiszem, hogy aki másoknak utat és fényt mutatva fáklyaként égett el, ezért a drága személyért is érvényes a nagy áldozat a Golgota keresztjén: „elvégeztetett” (Jn 19,30). De a mi hitünknel is sokkal erősebb erő és tény az a jézusi biztatás, amit egykori, mai és mindenkori tanítványaihoz intéz: „aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt” (Mt 10,32). Ámen.

(Elhangzott Marosvásárhelyen a Kistemplomban, 2002. február 15-én, László Zoltán lelkipásztor-igazgató temetésén.)

Hontalanság hitvallása

Hontalan vagyok,
mert vallom, hogy a gondolat szabad,
mert hazám ott van a Kárpátok alatt
és népem a magyar.

Hontalan vagyok,
mert hirdetem, hogy testvér minden ember
s hogy egymásra kell leljen végre egyszer
mindenki, aki jót akar.

Hontalan vagyok,
mert hiszek jóban, igazban, szépben.
Minden vallásban és minden népben
és Istenben, kié a diadal.

Hontalan vagyok,
de vallom rendületlenül, hogy Ő az út s az élet
és maradok ez úton, míg csak élek
töretlen hittel ember és magyar.